

25. september 2007

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Kr. 25,-

72. årgang

Nr. 8

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Mennesker i fellesskap blir en ny organisme

En pluss en blir tre – og synergien mellom mennesker som arbeider sammen mot felles mål er enorm. Men skal mennesker gjøre fremskritt og kunne blomstre trenger vi fritid: – tid til å tenke og studere, filosofere og eksperimentere: men ikke minst trenger vi tid og frihet til å leke (og noen å leke med)! Alle er vi forskjellige, og som vekstene trenger vi også ulike vekstvilkår og pleie for å vokse og trives, utvikle vårt potensiale samt unngå skader og sykdommer.

Av Per Rune Hollup/
pruneh@start.no

Inspirert av IPC7's sterke fokus på Permakulturens neste fase, «people care» (menneskelig omsorg – et av mine interesseområder), fikk jeg lyst til å bidra med noen innspill. Sommeren ble derfor benyttet til å reise rundt og snakke med folk, utveksle tanker, erfaringer og en hurtig gjennomgang av anbefalt litteratur. Temaet er omfattende, mangfoldig og representerer noe andre utfordringer enn hva PK tradisjonelt berører siden det handler om oss mennesker – hvordan objektivt studere, analysere og håndtere oss selv. Noen tanker og ideer er presentert i denne artikkelen, og jeg håper vi etterhvert kan dra i gang en mer detaljert debatt og utveksling rundt mekanismer, metoder, løsninger og litteratur, f.eks. gjennom internett.

I Permakulturen forsøker vi å utforme bærekraftige fellesskap utfra omsorg for naturen, mennesket og rettferdig fordeling. Til nå har hovedfokus vært å forbedre og gjen-skape jord- og vannkvalitet samt omsorg for planter og dyr. Imidlertid mishandler dagens tradisjonelle samfunn ikke bare naturen, men også oss mennesker, så forbedret livskvalitet og menneskelig omsorg må også ivaretas om vi skal oppnå virkelige levedyktige og bærekraftige fellesskap.

Sosial dimensjon er viktigst

Mange drømmer om å opprette en ny sosial struktur der alle føler seg som en del av et større hele. Et sted fylt av liv og glede, hvor en kan leve nært til naturen med planter og dyr, hvor kjærlighet og tid for hverandre er en selvfølge – en bærekraftig livsstil i harmoni med alt levende. Men det er viktig å ikke starte for kjapt,

forkorte observasjonsfasen og droppe en grundig designfase der også menneskelig omsorg er med. Undersøkelser viser at det er den sosiale dimensjonen som er viktigst for oss mennesker, at vi egentlig heller søker sosial kontakt med andre enn materiell velstand. Men relasjoner tar tid å bygge opp, og alle modningsprosesser må få ta den tiden de tar. Det nye og ukjente skremmer, særlig når en føler en må hoppe inn i det ukjente uten angremulighet og reell støtte. Alle må få utvikle seg i sin egen takt og i henhold til eget potensiale, men likesom i naturen kan

fort sterkere individer ta over og dominere. Usikre på oss selv, på egne drømmer, ønsker og behov er det lett å bli lurt i feil retning og støtte nedbrytende prosesser fremfor oppbyggende.

Vi er unike, og det er viktig at vi får utvikle og uttrykke vår egen stemme, hjerte, sjel, erotikk, livshistorie, tenkende sinn, spirituelle dimensjon og bli et helt menneske. I fellesskapet kan individet finne hjelp hos andre til å vokse, utvikle ekte empati og kombinere sin styrke i harmoni med andre.

«Et samfunn er en sirkel av mennesker som kjenner og aksepterer hverandre og som støtter hverandre og tilegner en del av sin energi til et større hele». (Corinna Felkl/Sieben Linden).

Ideelt sett søker individer i fellesskap mot å leve i tettere forhold, knytte sterkere bånd og frivillig bli del av hverandres liv til gruppens felles beste og derved i tjeneste for

hverandre. Skjermingen av privatlivet modereres og gjør en mer synlig for andre, og felles beslutninger får konsekvenser for private gjøremål som hva en anskaffer seg, spiser og hvordan og med hva en arbeider. Etterhvert som vi blir oppmerksomme på ulempene ved den tradisjonelle modellen med gjensidig konkurranse og å leve på andre menneskers bekostning, slutter vi å betrakte oss som uavhengige individer og begynner å se oss selv som en del av verden hvor vi deler felles skjebne. Vi utvikler fellesskap med gruppebevissthet hvor enkeltindividene er klar over sine sterke og svake sider, muligheter og behov. Her kan individene gjensidig inspirere og berike hverandre og drar fordel av hverandres fortrinn, støtte og oppmuntring.

Imidlertid har vi ingen garantier for at det går på den måten. Historien er full av dårlige eksempler på gruppebevisstheter. Om gruppeidentiteten blir en erstatning for indi-

vi å hente inspirasjon og modeller fra naturen, og hva er vel bedre modell for et fellesskap enn et tre hvor:

- Bladene er alles hjerter og hjerner som samler kraft for rasjonelle, emosjonelle og kreative prosesser gjennom kunnskap, intuisjon, ferdigheter og gjensidig støtte.
- Stammen er det som fellesskapet realiserer fysisk av bygninger, veier, murer, dammer, rør, verktøy, maskiner m.m.
- Røttene bærer alt og er i dyp kontakt med steder der fellesskapet henter ressurser som vann, luft, mat, råvarer, ferdigvarer, energi m.m.
- Livsvæsken er informasjonen, som forbinder alt og som må få lov å flyte fritt.
- Immunforsvaret er de som ser helheten, intuitivt fanger opp faresignaler tidlig og vet hvordan de helbreder og styrker svake punkter samt stan-ser skadelig utvikling.

Naturen søker alltid å skape og opp-

care) får hele treet sykdommer og snyltere

Naturen endrer alt hele tiden. Noe brytes ned for at noe annet skal kunne bygges opp – langsomt og gradvis. Et fellesskap trenger en felles visjon for å nå utover sitt daglige eksistens, for å kunne arbeide sammen i gode og dårlige dager samt mot felles mål og horisont. Men det er viktig at visjonen hele tiden holdes levende, diskuteres, endres, tilpasses og modifiseres etter hva en lærer og ser mer av mulighetene – slik som i naturen.

Fellesskapets utfordringer

Historien fram til nå forteller at det dessverre er få alternative fellesskap som viser seg levedyktige. All vekst går i faser som alle har sine særtrekk og utfordringer, men det er tydelig en skal være særlig aktsom i den innledende, kritiske fasen! Kun 10% av alle planlagte alternative fellesskap kommer i gang, og mange av de som klarer å starte opp gjennomgår store konflikter og utskiftninger i løpet av de første årene. 1–2 år etter at en flytter sammen er engasjement og nyhetens interesse falmet og fortregnes av virkelighetens realiteter. De fleste av oss er opplært til å fokusere på oss selv, lurt til å tro at det er alles kamp mot alle og viktigst å vinne. Så selv om vi bevisst og frivillig deler mye av vår tid, ideer, verdier og fokuserer på samvær med andre, glemmer vi fort felles visjoner og drømmer når prøvelsens tid begynner.

Mennesket er et flokkdyr hvor like søker sammen og danner grupper, gruppeidentitet, og gruppebevissthet. Egentlig er dette noe positivt, men også en utfordring da det åpner for klikkdannelse eller små «kongedømmer». Slike grupper blir fort «selvrensende» og mangfoldet forsvinner gjennom utstøtning av dem som på en eller annen måte skiller seg ut eller protesterer. Klikkene stan-ser sirkulasjonen i fellesskapet, samtidig som de skaper en uheldig kultur som raskt skader og nøytraliserer gode, nye impulser utenfra. Ledere som ikke får korrektiver, svikter før eller siden, på samme måte som grupper som ikke får direkte og ærlige tilbakemeldinger fra omgivelsene, går nedover og hjem.

«Det nye vil bli båret frem av mennesker med den samme fellesinteressen»

(Totalitetsøkonomien, G.E.B. 1996)

videts manglende positiv selvfølelse, kan resultatet lett bli avhengighet av gruppens identitet og styrke. Vi må lære å være åpne og bedre kommunisere våre tanker, ideer, frykt og forventninger.

Mangfold er ikke bare viktig i naturen, men også i fellesskap bør det være god variasjon i alder, kjønn, erfaring, ferdigheter, tanker, ideer, livssyn og bakgrunn. Og sist, men ikke minst, må det være særdeles god kontakt med andre miljøer som kan komme med konstruktive innspill og hjelp, for en blir fort overveldet av kompleksiteten i egne utfordringer og «ser ikke skogen for bare trær».

Fellesskapet, et tre for generasjoner

Når en bygger fellesskap, må en observere og analysere helheten fra første stund. Alle er like verdifulle, med alle våre særtrekk, og vi må hjelpe og støtte hverandre. Ofte liker

rettholde balanse. Fellesskapstreeet må kopiere naturen og alltid opprettholde balanse mellom blader, stamme og røtter. Hele tiden, og i alle vekstfaser! Som liten spire kan treet klare seg med få blader, tynn stamme og små røtter. Men balansen må opprettholdes etterhvert som det vokser opp og blir større. Enhver ubalanse vil i mer eller mindre grad påvirke alt annet og redusere evnen til å overleve:

- Mangler blader (hjerter og hjerner) svekkes ytelsen og kreativiteten så treet dør
- Mangler stammen (bygninger og infrastruktur) vil treet fryse og dø første vinter
- Mangler røtter (ressurser) må bladene kastes samt treet velter i første storm
- Stanser livsvæsken (informasjonsflyten) oppstår sykdom og råde i isolerte deler
- Mangler immunforsvaret (people

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Bertram Dybwad Brochmann
grunnleggerDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørAnders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Med i redaksjonen

Astrid Strømme
Indre Sædal 16,
50 44 NatlandAase Brenne
Utløbakken 43
5260 Indre ArnaVed innbetalinger benyttes
NB! Postgirnr.: 0532.08.40645Internett: www.samfunnsliv.noEn organisk-holistisk
tankemodell

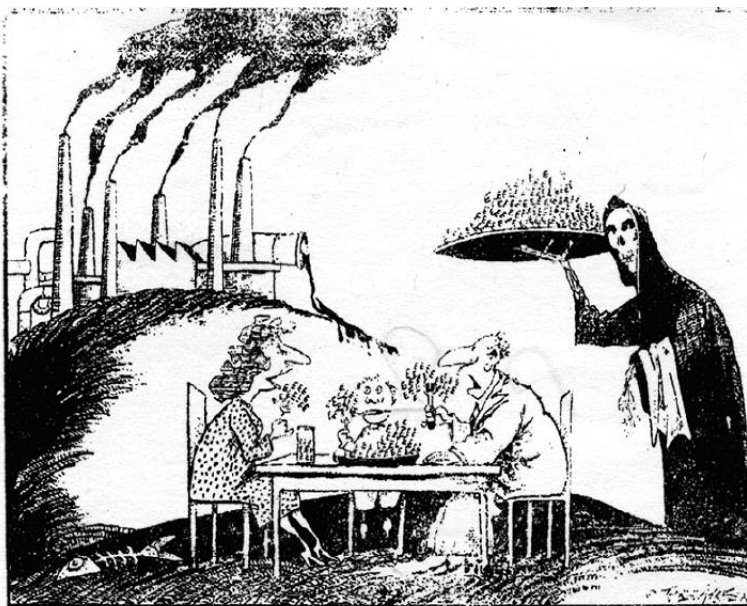
I løpet av det 19. århundre fikk vi en markert forandring i det intellektuelle miljø i Europa. Det nye er den dominerende plassering den biologiske tanke får innen den vitenskapelige rangorden. Denne tanke er den nye kraft i Europas åndsliv.

Brochmann stod midt oppe i denne åndsstrømning. Den biologisk-organiske tankegang var for ham sannheten? Den visket ut de tilfeldige grensene mellom de forskjellige former for organisk liv som den gamle naturvitenskap hadde bygd opp. Og den gjorde livet til en sammenhengende og uavbrutt

strøm, uten atskilte arter.

I overensstemmelse med denne oppfatningen hevder Brochmann om det tanke-system han forfekter, at dette ikke er: «... mitt system, men et universelt, biologisk, dynamisk system, som er minst like virkelig som våre egne organismer og som tyngdelov og radiobølger. Altså et autonomt system som selv skriver sine egne lover...» Kreftene i det organiske system virker uansett om mennesket erkjenner dem eller ei, og de lar seg ikke trosse uten at det får skjebnesvangre følger...

Nils Kristian Skarpeteig

KUNSTEN Å LESE BIBELEN

B.D. Brochmanns bok "Kunsten å lese Bibelen" går i disse dager i trykken hos AIT, Trondheim. Boken blir på 462 sider i pocketformat. Som ved tidligere utgivelser vil boken bli sendt til abonnentene vedlagt giro. Summen er vel overkommelig for de fleste: kr. 100,- pluss porto. Jeg oppfordrer abonnentene til å bestille flere eks. av boken slik at man kan spre BDB's åndsrevolusjonære budskap videre. Den engelske utgaven av "Kunsten å lese Bibelen" vil bli trykket senere i høst. Her er det også muligheter for at abonnentene av Samfunnsliv kan få anledning til å sende ut BDB's ideer ut til engelsktalende slekt og venner i utlandet i form av en engelsk utgave av BDBs bok om Bibelen.

Jeg håper abonnenter og andre støttespillere kan bidra med å få spredt BDBs tanker og ideer gjennom denne nytgivelsen av "Kunsten å lese Bibelen". Som det heter i forordet til den nye utgaven: Tiden er moden.

Støtt avisen Samfunnsliv og støtt nytgivelsene av BDB's bøker!

DOJ

LEDER -

Klimaet -
ingen vei tilbake?

«Vi kan ikke være optimistiske

på vegne av menneskehetens fremtid,

med mindre vi kan forestille oss

en temmelig drastisk omstrukturering

av det sosiale, økonomiske og

politiske livet på planeten.»

(Richard Falk, Revolusjon

i vitenskapen, 2003)

I løpet av dette året har vi alle blitt konfrontert med klimaendringene. Pressen har skrevet mye om det. I tillegg har vel den gjennomsnittlige temperaturen aldri vært høyere! Noe er i ferd med å skje med naturen...

Klimaforsker Sigbjørn Grønås, som deltok på Nyorienteringens sommertreff i Bergen, var dypt bekymret over de pågående endringene. Politikerne hadde ikke skjont alvorret, sa han i all beskjedenhet!

FN sitt klimapanel har gitt ut fire nyere klimarapporter. Hver rapport, den siste kom i februar, har med større sikkerhet slått fast at endringene er i gang, og at de er menneskeskapt!

Hva savner vi i debatten? Hva mangler vi i debatten? Større helhetsspektiver på årsaksforholdene? Ja, kanskje det!

B.D.B. mener vi står midt oppe i en kulturkrise. Klimaendringene er bare en del av den. Hovedårsaken til at klimaet endrer seg er, sier han, er at det eksisterer en innebygget konflikt mellom teoriene som pengeøkonomien fungerer etter, og mellom den tekniske og produksjonsmessige utviklingen i informasjons-samfunnet.

«Vi produserer for pengene sin skyld, for symbolene og fiktivene sin del». Vår opptatthet av vekst er uten røtter i noen reell virkelighet. Vareproduksjonen må øke og øke, og varer må omsettes uten at vi egentlig har behov for det. Markedet er fullt av varer. Vi har slett ikke bruk for dem. For å holde hjulene gående tar vi ut ressurser fra naturen som vi ikke burde. Alt dette gjør vi for å få høye tall, for å få flere symboler og fiktiver i regnskapene! Egentlig er den virkelige krisen i vårt sinn der vi forveksler det organiske liv (blomster, trær, fisk, dyr og fugler) med tallene og tenkte størrelser. Ja, antagelig er det her det største problemet er!

Matti Bergstrøm, finsk lege og hjerneforsker, sier at vi i informasjons-samfunnet er dominert av hjernens kunnskaps-senter – og det stemmer nok – men hjernen har en annen ressurs, en annen måte å forstå hverdagen på. Denne ressursen eller tenkemåten er knyttet til verdiressursene, eller til hjernens biologiske del. Er det ikke rimelig å tro at for å tenke i det levende liv, i blomster, fugler, trær, dyr, fisk osv. må ta i bruk den biologiske delen av hjernen?

Men hvordan skal vi få det til? Hvordan klare det? I informasjons-samfunnet gjelder kunnskapen og pengene – men det er jo selve nerven i klimaendringene! Dette må vi bort i fra.

Vi trenger materiell frigjørelse. Vi bør kunne tenke nytt når det gjelder økonomi. Vi må finne veien bort i fra de faktorer som stenger for å løse klimaproblemene.

Hvorfor ikke gi alle mennesker en garantert minstelønn?

Visste du at hele sju nobelpristakere i økonomi har vist stor interesse for utformingen av samfunns-lønnordning?

I Norge har både Venstre og Arbeiderpartiet, samt Miljøpartiet De Grønne en garantert minstelønn på sine partiprogrammer. Vi bør gjøre alt hva vi kan for å få dem til å ta det opp av skuffene!

Hvilke fordeler gir en minstelønn oss?

Først og fremst gir de oss premisser til å komme unna «vil du være med-karusellen». Vi får premisser til å gjøre oss frie fra den overdrevne forbruksveksten. Vi får tid til å begynne å rydde opp i vårt indre liv. Vi får tid til å utvikle våre iboende ressurser, og til en livslang læring.

Og så kanskje det aller viktigste. Vi får tid til:

Å finne ut hva samfunnsregnskapet og en ny økonomisk samlivsform betyr for en endring bort ifra klimaproblemene!

Vi kan selvsagt diskutere Co2-utslipp, endring i bilbruk, bruk av økologiske produkter osv. i det uendelige. Det er viktige skritt. Men det er ikke nok.

Global Basic Income Foundation

www.globalincome.orgwww.basicincome.org

avdeling Danmark

www.borgerlohn.dk AS

Redaktører 2007

JANUAR:

FEBRUAR:

MARS:

APRIL:

Dag Ove Johansen

Astrid Strømme

Dag Ove Johansen

Astrid Strømme

MAI:

JUNI:

AUGUST:

SEPTEMBER:

OKTOBER:

NOVEMBER:

DESEMBER:

Dag Ove Johansen

Astrid Strømme

Dag Ove Johansen

Astrid Strømme

Dag Ove Johansen

Astrid Strømme

Dag Ove Johansen

Sommertreffet på Kafé Magdalena i Bergen 2007

– et referat

Av Astrid Strømme

Onsdag 25. juli:

Kl. 15.15: En engasjert Oddmund Gullteig åpnet sommertreffet med foredraget «Livsviktig samfunnsøkonomi og samfunnspsykologi er artisk påpekt i Bibelens mangfoldige skrifter. Disse samfunnsfaktorene må snarest bli en realitet i samfunnene før menneskeheten og jordkloden kollapser fullstendig.»

Gullteig snakket om skaperverket som blir skadet, om sentralisering, om den daglige bilkø til og fra arbeidsplasser, om fiktiv økonomisk lønnsomhet, om utryddelse av meitemarken, om beskatning av livløse penger osv....

Gullteig er en dyktig foredragsholder. Han har et modent og reflektert forhold til nyorienteringens nye livsorientering. Utallige er hans foredrag og påvisning av menneskenes dans rundt de innbilte pengeverdiene. Likevel gir han håp: Han viser til BDB sine forestillinger om Gud. Gud bor i vårt indre, og er å forstå som en superintelligent dimensjon i universet. Før eller siden vil vi klare å avskaffe pengene, sa han – bevissthet om disse forhold gir håp!

Kl. 16.30: Astrid Strømme holdt en innledning med utgangspunkt i at «Den tekniske vitenskapelige utvikling krever at vi oppdrar de unge på en ny måte». Essensen i det som ble sagt: Den tekniske utviklingen fristiller menneskene, og for å komme på høyden av den samfunnsmessige utviklingen må menneskene utvikle seg psykologisk og sosialt.

En ny måte å oppdra ungene på,

går på at oppdragelsen må fremme utvikling av barns egne, iboende forutsetninger. Det skal gies rom for vekst av indre liv. Gartnermodellen står for denne måten å fremme oppdragelsen på. Dette er i samsvar med BDB som sier at: «Drivkraften i livsgartnerens (pedagogens) hage er skaperglede i oss».

Torsdag 26. juli:

Kl. 10.00: En meget engasjert og entusiastisk Lilly Hausberg holdt foredraget: «Alt dreier seg om bevissthet. Bare et bevisstløst menneske kan finne på å såre og skade et annet menneske». Stikkord for det hun sa:

- Alt dreier seg om bevissthet.
- Øyeblikket her og nå er det viktigste!
- Få frem gleden
- Gjør det du liker
- «Væren» går på «å miste seg selv i et musikkstykke»

Hvem er så Lilly Hausberg? Lilly Hausberg er veileder i selvutvikling og holder kurs på Alternativ Huset ved Midtun i Bergen. Hun har bakgrunn som administrerende direktør i et firma. Det gav plutselig ingenting mer. Hun brøt tvers av og begynte på det hun egentlig ville med livet... Anbefales!

Kl. 14.15: Johannes Østfold, en av nyorienteringens veletablerte foredragsholdere, holdt et godt og interessant innlegg om Jesus med utgangspunkt i en rekke bøker. En artikkel om Jesus i Samfunnsliv i februar inspirerte han til dette.

Østfold kom i innlegget bl.a. inn på hvor vidt Jesus døde i Kasmir, eller om han hadde flyktet til Sør-Frankrike og levde sine siste dager der. Forøvrig mente Østfold at ver-

denshistorien før 1400-tallet var oppdiktet.

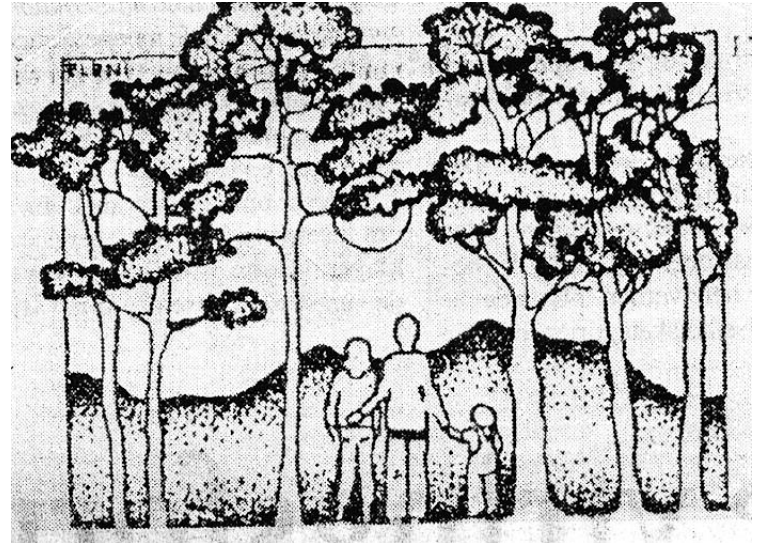
Vi hører gjerne mer en gang om hvorfor han mener verdenshistorien før 1400-tallet var oppdiktet...

Kl. 15.00: Armand Nyhus hører til Nyorienteringens noe yngre og lovende foredragsholdere. Vi må få bort den ukontrollerte fantasien, få bort og bukt med den livsfjerne kulturen, vi må slutte å se splinten i vår brors øyne, og gå over til tømmermannens måte å gjøre tingene på. Vi må ikke sette oss til å styre og herske over menneskene, men ta utgangspunkt i naturens økonomi, og få orden på realøkonomien.

Et interessant poeng: Nyhus hevdet at BDB tok til orde for noe han kalte røverredet. Der ville han la de kriminelle slippe til, og «gjøre dem til folk igjen». Armand Nyhus er en dyktig foredragsholder.

Kl. 16.30: Julija P. Lande holdt et foredrag med utgangspunkt i «Mobbing, dysleksi, AD/HD, ADD; flerspråklighet og andre relasjonsvansker i skole og arbeid». Holistisk undervisning. Julija P. Lande rettet søkelyset på mange sider av denne problematikken. Bak mobbing er angst den drivende kraft, og selve mobbingen dreier seg om relasjonsvansker, og egentlig ikke en konflikt! Dette perspektivet er interessant, og virker riktig på meg. Mange norske barn er på en eller annen måte involvert i AD-problematikk, sa Lande. Årsakene har røtter i psykologiske og sosiale forhold.

Julija P. Lande er psykoterapeut og arbeider også med varsling! Sammen med andre personer arbeider de for å synliggjøre samfunnsproblemer. De søker frihet til å gi beskjed

om kritikkverdige forhold.

Lørdag 28. juli:

Kl. 10.00: Samfunnsøkonom Janicke Østenvold fra Cultura holdt foredraget «Generelt om Cultura Banks virksomhet med vekt på de etiske og sosiale sidene». Bankvirksomheten bygger på to mål:

- 1) Finansiering av samfunnsnyttige prosjekter.
- 2) Tenke nytt om penger.

For oss i nyorienteringen er jo særdeles det siste punktet av interesse. Cultura Banks tidsskrift, «Pengevirke», har da også trykt en artikkel om Pengeøkonomien, BDB sin måte å forstå økonomi på. Det var en artikkel med tittelen Totalitetsøkonomien – løsningen på våre økonomiske problemer? Den var skrevet av A. Strømme. Forøvrig er tidsskriftet Pengevirke åpen for oss i Samfunnsliv. Kanskje noen vil prøve å skrive noe? Adressen er: Pengevirke, Cul-

tura Bank, Postboks 6800, St. Olavs Plass, N-0130 Oslo.

Kl. 12.30: Foredrag av klimaforsker S. Grønås, var høyst aktuelt. Han stilte på kort varsel i steden for Søndre Båtstrand. Han fikk akkurat de siste tingene om klima, om de pågående endringene, om hva som er verst, og hvordan situasjonen er. Fortsatt øker CO2 innholdet i vegetasjonen, i havet og i atmosfæren. Det verste er havet, de endringene som skjer der, det stiger og blir varmere... Politikere forstår lite...

PS: S. Grønås, Bergen, fikk som takk for foredraget boken Totalitetsøkonomien av H.B. Mange andre foredragsholdere fikk også med seg BDB-bøker. En del Samfunnsliv ble solgt for en rimelig krone.

Det er en ting jeg lurer på nå det gjelder penger og renteutvikling

Bankene og alle økonomiske rådgivere, ber oss alle om å være forsiktede og ikke bruke mer penger enn vi har råd til, og vi bør spare, og bare benytte pengene til det aller nødvendige.

Bankene kan derimot øke sine lønninger til egne ledere og ansatte i en langt høyere grad enn gjennomsnittet i Norge. De sier også nå, at de trenger å øke rentene uten at det kommer renteøkning fra Norges Bank. Og de begrunner det med at de må dekke opp om sine kostnader.

Hva er grunnen til at myndighetene aksepterer deres grådighet, som

går ut over deres kunder, slik at de så må tvangsleie boliger og biler, som koster en enorm mengde med penger som advokater, så kan sko seg med.

Dette er en meget negativ runddans, som bare er med på å øke forskjellen mellom fattig og rik?

Om bankfolk og ledere kunne moderere seg, mer enn vanlige folk og gå foran med et godt eksempel og si at de ikke trenger noen lønnsøkning, hva da?

Ramnes den 20. september 2007

Erik W. Falck

Lovløse Norge

Jeg sitter nå å ser på Frokost TV, hvor de snakker om et rusopplegg, hvor de mener at det nytter å få folk vekk fra rusen. Det de ikke snakker noe om, det er grunnen til at noen begynner med rusmisbruk.

I går var det på radioen snakk om hvordan mange foreldre ødelegger sin barn, og hva det offentlige må gjøre med det. De hevder at barnevernet kan settes inn, noe jeg mener bare gjør saken langt verre.

De snakker heller ikke om hvorfor foreldrene oppfører seg slik, noe jeg mener er av samme årsak til at noen begynner med alkohol og narkotika. Det offentlige legger ikke forholdene til rette slik at mor kan være hjemme med barna de 3 første leveårene som du og jeg vet er helt avgjørende for at et menneske skal få den nødvendige kjærligheten og omsorgen det trenger for å få et godt voksent liv. Barnehaveopplegget er noe av det værste som har skjedd i Norge etter den annen verdenskrig, som kommer til å skape så mye elendighet i fremtiden.

Det mener jeg er grunnleggende, for å få kontroll på denne utvikling-

en. Jeg er av den oppfatning at de som begynner med rus og alkohol, er folk som ikke er særlig fornøyd med livet sitt, og ønsker å komme vekk fra problemer, de sliter med. Og jeg mener helt bestemt at det offentlige har et stort ansvar i måten de lager lover og regler, som du og jeg MÅ følge, selv om vi mener det er helt idiotisk. Bare dette med pasteurisering av melk, og forbud mot å bruke stevia og aprikosekjerner, mot diabetes og kreft, er langt fra, til det gode.

Dette med å tvinge deg og meg til å betale for å bygge ut veier, og parkeringsavgifter, er et stort moralsk og stressende problem, som får uante konsekvenser.

Takket være Dr. Batmanghelidj, så vet vi nå at alkohol, røyking og

rusmisbruk kan helbredes på en enkel måte, med å drikke vann, når behovet for en oppmuntring eller hva man ønsker å kalle det, nærmer seg.

Jeg er også overbevist om at de som sitter i fengsler kan benytte meditasjon og yoga til å komme over på nye positive tanker og holdninger, når de kan utføre slike handlinger som fører til lovbrudd, som vi oppfatter som et kjempeproblem, kan på denne måte, når de allerede er borte fra omverden og lever i et "Ashram", så kan enorme ting skje. Slike mennesker, som i utgangspunktet er noen smartinger og meget vågale, kan isteden for å bli en økonomisk belastning for oss, bli en sterk økonomisk resurs.

Ramnes, den 20. september 2007

Erik W. Falck

BYGDELISTER

Mange kommuner i Norge har sett seg lei på partipolitikken som splitter bygdene. Dessuten har jo kommune- og fylkestingsvalgene mer og mer blitt et rikspolitisk anliggende som ikke har noe med enkeltkommunenes problemer å gjøre. Hva skal man med partilederdebatte i et kommunevalg? Dette er kun spillfekteri og sirkusshow.

Det er derfor flere og flere bygdelister kommer til. Det er folk som ønsker å samle seg om enkeltkommuners problemer og ønsker å løse dem sammen utenfor partipolitikken der man som oftest lover fett valgflesk og aldri holder ord.

Etter mitt syn er dette et tegn på en sunn utvikling når det gjelder styre og stell av kommuner.

DOJ

VAR DET NOEN STOR OVERRASKELSE?

Den tidligere amerikanske sentralbanksjefen Alan Greenspan skriver i sin bok "The Age of Turbulence: Adventures in a New World" at USAs invasjon av Irak i hovedsak skyldtes de rike oljeforekomstene i landet.

Så der fikk vi den. Men et land som bare har 2 % av verdens oljereserver og forbraker 25 % av verdens oljeforekomster, trenger stadig mer fossilt brensel for å overleve.

Hvilket land blir det neste på agendaen for USA?

DOJ

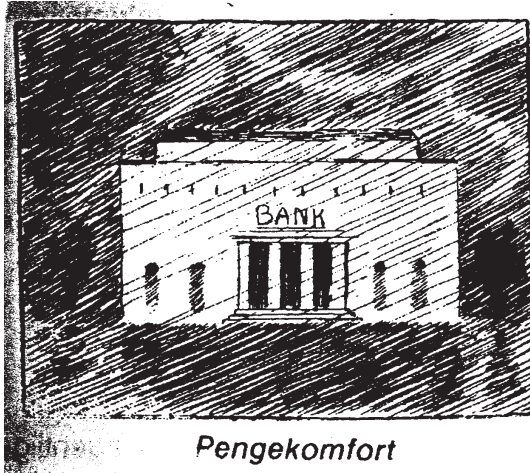
Sosial påvirkning og emosjonell tilpasning

Barnet fødes inn i en allerede etablert familiestruktur som fra første stund vil påvirke ham eller henne på mangfoldige måter. Det virker som foreldrenes emosjonelle holdning og innstilling blant annet kan avspeile seg i den måten de forteller om barnet sitt på. Michalcio og Solomon (2002) fant for eksempel at foreldre som rapporterte at de la vekt på positive oppdragelsesmetoder og gav barnet mye hjelp, støtte og oppmuntring, gjerne omtalte det på en positiv måte og beskrev lite problematferd hos barnet. Foreldre som derimot indikerte at de ofte brukte fysisk og verbal aggresjon i oppdragelsen, hadde en tendens til å omtale barnet på en mer negativ måte og å rapportere en større forekomst av problemer. Det virker som foreldrene med en positiv grunnholdning gjerne opplevde og tolket barnets atferd og handlinger innenfor en positiv referanseramme og tilla barnet gode egenskaper og intensjoner. De mer negativt innstilte foreldrene beskrev ofte barnet på en litt kritisk og nedsettende måte, og de kunne ha en tendens til å tolke alt i «verste mening». I faglig sammenheng bør vi derfor være lydhøre overfor hvordan foreldrene beskriver barnet sitt. Hvis de har en tendens til å omtale det på en negativ måte, kan dette tyde på samspillsproblemer. I så fall kan vi kanskje hjelpe foreldrene til å tolke og forstå barnets væremåter på en mer positiv måte. Positiv tenkning kan i beste fall føre til at foreldrene endrer sin oppfatning av barnet og viser en mer overbærende og aksepterende holdning, noe som kan føre til at barnets eventuelle problematferd blir redusert. Dette kan øke både foreldrenes og barnets selvfølelse og bidra til at det skapes et mer tilfredsstillende samspill dem imellom.

Barnet er en aktiv deltaker på den sosiale arena, og på godt og vondt har det en tendens til å oppsøke miljøer og skaffe seg venner og lekekamerater som underbygger egne iboende trekk og væ-

remåter. Det betyr at barn med god sosial kompetanse gjerne finner likesinnede venner, mens barn med tilpasnings- og atferdsvansker lett oppsøker miljøer som øker deres konfliktholdning. Over tid kan tilhørighet til ulike sosiale miljøer forsterke både positive og negative tendenser. Erfaring viser at barn som i tidlig alder viser en aggressiv og opposisjonell atferd, ofte har vedvarende psykososiale problemer gjennom oppveksten. Dette kan ha sammenheng med flere forhold. Det virker som barn med et aggressivt og utagerende atferdsmønster lett kan bli trukket mot negative miljøer der de finner venner som er lik dem selv. Dette kan føre til at barna stimulerer hverandre til å delta i negative og asosiale handlinger. Slik kan de både få utløp for protest og sinne og hevde seg overfor kameratene.

I enkelte familier virker det som en konfliktpreget kommunikasjonsform har blitt en vanemessig stil. Både barnet og foreldrene kan ha en irritabel og kjefte uttryksmåte der de gjensidig provoserer hverandre. Sigsgaard (2003) hevder at kjefting kan være «(...) en psykisk reaksjon, et kulturelt betinget mønster og/eller et pedagogisk virkemiddel. Reaksjon, imitasjon, aksjon» (s. 118). Sammenlignbare undersøkelser viser at kjefting oftere blir brukt som middel i barneoppdragelsen i noen kulturer og i noen familier enn i andre. Barn er raske til å imitere og etterligne det de opplever i samspillet med omgivelsene. Gjennom egne erfaringer lærer de så å uttrykke sine egne følelser. «Som man roper i skogen, får man svar». En oppkjeftig og kranglete væremåte hos barnet frustrerer og provoserer omgivelsene og fører lett til avvsnning. Barn som har et vedvarende negativt samspill med andre, er ofte både triste og motløse og har en lav selvfølelse. Alle har behov for å føle seg likt, og kanskje er det bare i gjengen barnet eller ungdommen føler seg verdsatt, trygg og akseptert.

Pengekomfort

Menneskekomfort

En ny økonomisk samlivsform – det lønnsomme prisfalls vei

1. Grunnleggende kollektiv avtale

Under henvisning til det som før er sagt vil vi da tenke oss, at Samfunnspartiets nyorientering er så vidt utbredt i folket, og at stillingen i Stortinget er den, at en regjering under medvirken av Samfunnspartiet og f.eks. Arbeiderpartiet kan innby representanter for alle grener av norsk næringsliv – arbeidere og arbeidsgivere – til et fellesmøte med representanter for Storting, Regjering og kommuner til forhandling om finansiell avlastning.

I dette møte tilbyr Regjeringen skattelettelse, direkte og indirekte, fortrinnsvis i de grener av næringslivet hvor sådan lettelse vil være mest påkrevet og av størst vital betydning og formålstjenlig rekkevidde, og på følgende nærmere betingelser:

1. Enher bedrift, som får lettelse i skatt, avgift eller toll, skal omsette denne i tilsvarende pris-

fall på sin produksjon beregnet etter det beløp lettelsen utgjør pr. produksjonsenhet av fjorårets omsetningskvantum. Den økede etterspørsel som oppstår med prisen, som bare kunne møtes med produksjonsøkning eller med ny produksjon i nye bedrifter, som i sin tur deltar i den finansielle avslutning, når betingelsene herfor foreligger også for dem – dvs. etterhånden som omkostningsnivået synker.

2. Synkende prisnivå betyr voksende valuta, og med denne senkes diskontoen suksessivt ned til et visst lavmål, som antagelig ikke kan underskrides. Dermed synker gjeldsutgiftene både privat og offentlig og passiv kapital – gjeldskapitalen – avlastes til plassering av produktiv virksomhet.

3. Til å begynne med røres ikke ved lønningene. Men med de sykkende leveomkostningene nedreguleres også disse med tilsvarende fortsatt prisfall og pro-

duksjonsøkning, slik at leveomkostningene alltid synker foran lønningene, og levestandarden dermed holdes fortsatt stigende.

4. Heller ikke reguleres i første omgang de offentlige budsjetter, idet krisetiltakene blir stående, inntil de kan avvikes med den voksende produksjon. Dermed kommer statsbudsjettet i et foreløpig underskudd med det beløp som den finansielle avlastning starter med, og statens skattekrav vil ikke ytterligere kunne reduseres, før dette underskudd er likvidert med sykkende statsutgifter.

5. Kommunebudsjettene derimot vil straks kunne omsette alle finansielle lettelse (på forsorg, renter og lønninger) i nye skattelettelse til fortsatt avlastning på næringslivets omkostninger.

Med en slik ordnet finansiell avlastning vil ingen tape, men alle oppnå reale fordeler.

H.B

SAMFUNNSLIV for 10 år siden

En hyllest til arbeideren, bonden og fiskeren

Det høres ut som et kommunistisk manifest. – Vi vet det, – Men allikevel ... Er det ikke på tide at vi igjen forstår hva disse grunnleggende primærnæringer betyr for vår eksistens og velferd.

Det er ikke næringslivstopper, økonomer, prester og militære som skaper verdier. Det er ikke advokater med sine svimlende honorarer. – Det er ikke direktører og ledere med sine formidable gullfallskjermmer og pensjoner. De vet å verdsette seg selv inntil det absurde med sine papirhauger og paragrafer.

Det er bonden, fiskeren og arbeideren som skaper de egentlige verdiene i vår materielle verden.

Åh... jeg synes jeg hører hylekoret: Hva er dette for noe kommunistisk prat? Vet du ikke hva den slags tanker kan føre til? – Å sette arbeideren i høysete er farlige tanker. Se på Sovjet, Cuba, Korea o.s.v. Bare elendigheten. – Det vet du! Vi må innordne oss etter økonomiske lover. Konkurransen og handlefrihet skaper fremgang for oss alle. – Det vet du også!

Ja, noe i den duren kan man vente seg hvis man forsøker å sette lys på denne urettferdige fordelingen som er overalt. Faktisk i hele verden. Den rike blir rikere og rikere – og den fattige – fattigere og fattigere. Pengemakten spiller en større og større rolle. Hele verden er fanget inn i dette skitne uhyret som kalles kapitalmakt og som gjør himlen grå og håpløs for millioner.

Jeg så nettopp noen bilder på TV av ukrainske kullgruvearbeidere på Svalbard. Herregud for et arbeid. Fulle av kullstøv og skitt kom de opp fra dette mørke dyp. Det må jo være et slags helvete.

Hvordan man kan by mennesker slikt, eg meg uforståelig, især når det er forbundet med livsfare. Sjefene som vel tjener det 4 - 5 dobbelte sitter trygt på sine kontorer et eller annet sted.

Måtte vår oppmerksomhet bli rettet mot det skapende arbeid – det meningsfulle arbeid. Det som representerer den objektive reelle virkelighet, mens tidsåndens mentalitet retter all vår oppmerksomhet på det oppkonstruerte og fiktive verdensbilde.

Erik A. Eriksen

Mennesker - - -

Alle miljøer har konflikter og de kan være stimulerende, inspirerende og kilde til vekst, men også svært destruktive om de kommer ut av kontroll. En konflikt som har fått bli sterkt følelsesmessig ladet løses vanskelig med samtaler om logikk og fakta, da trengs helt andre virkemidler og teknikker. I tillegg er mennesket problemløsende av natur, og fortsetter ubevisst å søke løsninger, så uløste emosjonelle konflikter stjeler energi, distraherer og dominerer hverdagen til alle involverte.

Aktuelle utfordringer:

- Konflikt-, samarbeids- og beslutningsprosesser krever oppfølging og innsikt.
- Felles forståelse av visjon og begreper krever ekstremt god kommunikasjon.
- Organisasjonsform, ressurs- og økonomistyring stiller meget høye krav.
- Nasjonale lover fremtvinger uheldig skjev ansvarsfordeling internt.
- Samfunnet forøvrig gir sterkt individfokus og lite gruppetrening.

Faresignaler vises i kroppsspråket

Mennesker som mistrives, mister fort sin indre ro og kontakten med sitt dyper jeg. Tempoet kjøres opp, og en kan føle det på pusten og uroen i dagliglivet. Dansen forsvinner i bevegelsene og spontan latter, sang og lek forstummes. Etterhvert som drømmer og håp fortrenses, forsvinner gløden i øynene, smilet rundt munnen og kroppsspråket blir stivt, aggressivt eller apatisk. Etter en tid unngår en andres blikk, unngår kontakt, får markante muskel- og sjeletplager samt begynner å bruke ulike stimuli for å klare hverdagen.

Vi reagerer alle ulikt, men et faresignal er når folk får nok med seg selv og «glemmer» alt annet. Kjærligheten forsvinner mellom mennesker som får mure seg inne bak barrikader, sinne eller en likegyldig maske. Dette merkes fort på energistrømmen i området hvor stemningen blir kjølig eller går varm og hvor fellesarealer-, -oppgaver, -planer og -drømmer etterhvert forsvinner og forfaller. Etter en tid preges miljøet av forfall, apati, egoisme, soloprosjekter, høyt stressnivå og mange «evigvarende» diskusjoner uten at de egentlige problemene berøres.

Manglende oppfølging av fellesoppgaver og -arealer er ofte et viktig faresignal. Ofte kommer dette når folk bygger eller pussar opp egen bolig alene (privatprosjekter). Om husene bygges på dugnadsbasis lærer folk å arbeide og løse problemer sammen og for hverandre, men viktigst er at en unngår at noen blir for utmattet av arbeid med eget hjem til å orke å delta i noe fellesarbeid.

Vi i Norge har jo selv erfart hvor viktig dette kan være. Etter krigen gikk mange familier og venner sammen i grupper og gjenreiste landet i dugnad, hus for hus. Mange sier at de ikke ville klart dette alene, og erfaringen sveiste folk sammen i kjær-

lig fellesskap de snakker varmt om resten av livet! Men gruppearbeid og dugnadsånd må læres, det kommer ikke av seg sjøl.

Forebygg med kjærlighet og trening

Det kreves gode forberedelser, forsiktighet og innsikt om en flytter sammen ulike vekster, på samme måte må også mennesker håndteres skånsomt. Det er meget viktig at vi forberedes på større endringer i våre omgivelser, trenes i å mestre det vi skal gjøre og er trygge på at vi får riktig støtte fra andre. Tillit er viktig fundament for fellesskap, men ingen ting er så lett å miste og så vanskelig å bygge som tillit.

Alt dagligdags blir usynlig, likeledes usynliggjøres også andre menneskers kvaliteter, arbeid og kjærlig omsorg for oss om vi ikke aktivt lærer oss å se hverandre på en helt ny og bedre måte. I tillegg må vi lære oss å ta omsorg for hverandre og gi hverandre gode konstruktive tilbakemeldinger på det vi gjør og hvordan vi oppfatter hverandre.

Ut fra egne observasjoner og erfaringer vil jeg si at 20–30% av menneskene har tilstrekkelig intuisjon til å oppfatte emosjonelle faresignaler mens det ennå er mulig å handle, dessverre klarer kun halvparten av disse å takle det uten å forverre situasjonen. Skal en forbedre overlevelsesprosenten til fellesskapene, må de som er best egnet til å håndtere emosjonelle konflikter gis mulighet og opplæring slik at fellesskapets selvhelbredende evner blir best mulig. Det må bli like viktig (eller kanskje enda viktigere) å jobbe med menneskelig omsorg som å bygge hus og pleie landområdene.

Tenk positivt, ALLTID!

Våre tanker og følelser styrer våre forventninger og hva vi sender ut gjennom blant annet kroppsspråket. Følelser er selvforsterkende, tanker blir selvoppfyllende, og vi høster som vi sår. Når vi sender ut negative tanker og forventer problemer, er det vi mottar – sinne skaper bare mer sinne og aggresjon. Men om vi sender ut positive tanker og forventninger, tiltrekker vi oss positive og konstruktive personer som hjelper oss – glede og latter smitter. Dette har mange sett og erfart om og om igjen.

Økolandsbyer legemliggjør en livsstil. De er fundamentert i dyp forståelse av at alle ting og skapninger er sammenkoblet, og at våre tanker og handlinger påvirker våre omgivelser. (Karen Svensson/ Eurotopia).

Hjelpen kommer ikke alltid i den formen som en tror eller håper. Ofte finnes det mye bedre løsninger enn de vi kan se selv, så det er viktig å ha et åpent sinn, bruke intuisjonen og være oppmerksom på alle former for hjelp.

Fokuser på hva som fungerer, inkluder alle, forsøk å se helheten, hva som finnes av ressurser og arbeid med naturen, ikke mot den. Men sørg for å ha det moro, masse moro! Det er det morsomme som gjør livet verdt å leve.

35 år etter Vietnamkrigen synker lærdommen inn

NY DOKTRINE: Et godt forhold til sivilbefolkningen er et av de viktigste elementene i USAs nye militærdoktrine, skriver forsker Olof Kronvall. Her deler en amerikansk marinesoldat ut godteri til barna i Falluja. Foto: U.S. Marine Corps/AP

Dagbladet/Magasinet På nett

DEN AMERIKANSKE krigsmaktens store styrke har tradisjonelt vært å bekjempe andre staters krigsmakter.

Irregulære motstandere - gerilja, militser, terrorister - har ofte vært vanskeligere å håndtere.

Disse fiendene forsøker å nøytralisere USAs militære fordeler, for eksempel ved å unngå åpen strid. De opererer også i miljøer der USAs tekniske overlegenhet er vanskelig å utnytte, sånn som Vietnams jungler på 1960- og 70-tallet eller Bagdads gater, nabolag og hus i dag.

Men krigføringen i Afghanistan og Irak har tvunget fram en radikalt ny måte å tenke på i det amerikanske militæret.

AT USA HAR har lyktes i å utvikle sin evne til å beseire andre staters regulære styrker, viser de raske regimeskiftene i Afghanistan i 2001 og Irak i 2003. Men utviklingen etter at Taliban og Saddam Hussein ble styrtet, viser at det å bekjempe irregulære grupper fortsatt er en akilleshæl for verdens eneste supermakt.

Disse problemene har fått Bush-administrasjonen til å endre sin forsvarspolitiske kurs.

I en rapport fra Pentagon utgitt i 2006, hevdet det at forsvarer må bli like dyktige på irregulær krigføring - det vil si å håndtere situasjoner som ligner dem i Afghanistan og Irak - som det er på tradisjonelle operasjoner mot andre staters styrker. Hæren har tilpasset seg disse kravene blant annet gjennom å anta en ny doktrine for opprørsbekjempelse i desember 2006 - Field Manual 3-24 - eller FM 3-24.

I VIETNAM BLE geriljaen ofte bekjempet på samme måte som regulære styrker. Den samme holdningen hadde man stort sett de neste tiårene. Men man oppfattet i økende grad at opprørsbekjempelse faktisk var noe annet og krevde andre metoder.

Det siste synet har nå fått fullt gjennomslag i doktrinen. Støtte fra

befolkningen i operasjonsområdet anses nå som viktigere enn ren militær effektivitet. Tanken er at den parten som vinner folkets støtte har best forutsetninger for å vinne konflikten.

Politiske faktorer veier altså tyngre enn militære.

IFØLGE DOKTRINEN skal den amerikanske hæren beskytte befolkningens fysiske sikkerhet og opprettholde eller skape grunnleggende orden i det omstridte landet. Samtidig skal vertslandets regjering - med hjelp fra USA, deres allierte og internasjonale organisasjoner - skape politisk, økonomisk og sosial stabilitet. Til sammen skal disse tiltakene fjerne grunnlaget for støtten til opprørerne.

Voldsbruk anses som nødvendig for å stoppe opprørsbevegelsen, men den må alltid underordnes politiske hensyn. Doktrinen legger altså stor vekt på at man bør unngå å skade uskyldige, ikke bare av moralske hensyn men også fordi det kan gjøre befolkningen fiendtlig innstilt og dermed styrke opprørsbevegelsen.

Det snakkes om vekten av «kalkulert, disiplinert respons» og det hevdes at «godhet og medfølelse ofte kan være like viktig som å drepe og ta opprørere».

DOKTRINEN ER TENKT som en slags håndbok for både de pågående operasjonene og for fremtidige scenarier av lignende type. General David Petraeus, øverstkommanderende i Irak som i disse dager rapporterer om utviklingen i Irak til beslutningstagerne i Washington, har personlig deltatt i utviklingen av den nye doktrinen.

Publiseringen av dokumentet markerer den største interessen for opprørsbekjempelse fra armeens side siden Vietnamkrigen endte for snart 35 år siden.

Det bygger på en stor base av erfaringer, både amerikanernes egen og andres, for eksempel britenes. De senere årenes erfaringer fra Irak spiller, naturlig nok, en sentral rolle. Videre innebærer doktrinen et radikalt nytt syn på hvordan sånne operasjoner skal gjennomføres.

EN ANNEN KONTRAST i forhold til tidligere doktriner er at man

forestiller seg et bredere og dypere engasjement fra hærens side. Helt siden slutten av Vietnamkrigen har hæren forsøkt å minimalisere sin deltagelse i denne typen operasjoner.

Nå sies det at målet selsagt er å få på plass en velfungerende regjering i vertslandet som kan opprettholde orden på egen hånd. Men man regner med at dette kan bli en langvarig operasjon der armeen ikke bare utdanner innenlandske styrker men også selv deltar i oppbygning av et sivilt samfunn så vel som krig.

Det gjenstår å se om den nye doktrinen kan bidra til å snu utviklingen i Afghanistan og Irak. Forfatterne som har skrevet den oppgir selv at omfattende troppenærvær over lang tid er en forutsetning for framgang, og mye taler for at den politiske støtten til de pågående operasjonene forsvinner før den nye strategien får full effekt.

Kritikere mener også at doktrinen er bedre tilpasset det å bekjempe en gerilja som den USA sto overfor i Vietnam enn for å rydde opp i en etnisk og religiøst basert borgerkrig i Irak.

OM DOKTRINEN er holdbar kan det bidra til å gi USA en langsiktig evne til å beseire opprørsbevegelser av ulikt slag. Hvis man virkelig når målet om å bli like gode på opprørsbekjempning som på konvensjonelle operasjoner, vil USAs militære evner, som allerede er imponerende, tilføres et instrument man hittil har manglet. USA ville ikke bare bli i stand til lett å kunne styrte fiendtlige regimer med militære midler, men også erstatte dem med stabile og vennligsinnede regjeringer.

Men også her finnes spørsmål. Kommer det amerikanske forsvarer virkelig til å oppgi sitt sterke betoning av krig med andre stater? Kommer personalvolum, våpen og utstyr til å være tilpasset de nye oppgavene? Kommer opprørsbekjempning til å havne i bakgrunnen hvis Kina seiler opp som en rivaliserende stormakt?

UANSETT UTVIKLING kan det konstateres at doktrinen er en revolusjon av det amerikanske militærets tenkemåte.

ANNONSEPLASS I AVISEN

Vi oppfordrer leserne til å finne aktuelle annonsører som ønsker å kjøpe annonseplass i avisen vår. Dette kan medvirke til å lette økonomien for oss.

DOJ

Eit kolumbi egg

130.000 arbeidslause, 20.000 førtidspensjonerte, så alle med pensjon, born og alle slike som gjer direkte skade, eller har lite meiningsfullt å gjera. Dette hadde vore ein enorm stor og verdifull skaparressurs om det vart snudd litt på «kaka».

Med den opptrappinge miljøkampanje for å stoppa natur- og kulturødeleggingar, burde alle desse menneski vorte sette inn der, og ikkje på vidare forfall. Det har vorte eit godt moteord å ha arbeid, kosta kva det kosta vil. Og arbeid gjev peng, peng, meir til det motoriserte som øydelegg, og galskapen fortset.

Eit kolumbi egg for å løysa dette, må vera å dela oppgåvene på alle, t.d. lata alle med lengre veg få nedkappa arbeidstid, for så å gå eller bruka fellestransport. Då vart det meir arbeid til dei utan noko, og mindre trafikk-korkar med etterfylgjande opptrapping av anleggsdrift. Alt dette legg etter seg røyk, heilt frå fabrikkpipene som produserer maskinene.

Vorte så resten av dei ledige sette inn i stell av jord utan maskiner, ved

såleis å gjera minst mogeleg skade, vorte «flaumen» snudd til det gode. Straum inn på motorvegar må i alle fall snuast. Elles vert Gro sitt arbeid berre prat, og det fører ikkje fram, tvert om: det blendar.

Vite om våre forhold og kva som må taka slutt har me no. Gjer me imot det me veit er rett, kjem tilbakeslaget endå hardare. Og då er det lett for at Adam og Eva «kler» på seg, og dansen fortset villare og villare. Mykje av miljøarbeidet er av dette slaget – eit slags lappverk.

Noko anna og mykje viktigare er at fyrst må her koma ei mentalitetsendring, før menneski vågar å koma inn på betre vegar. Dette òg ser me som eit kolumbi egg: å våga taka spranget med å gjera kva som gjerast skal for å få «egget» til å stå. Og dette må gjerast sjølv om det skulle føra til skade for den som gjer det – i fyrste omgang då.

Ivar B. Løne

Etiske retningslinjer

Cultura Bank representerer en ny bankkultur som har vokst fram internasjonalt under navnet «ethical banking». I dette ligger at bankene forplikter seg overfor innskyterne til at innskuddene skal lånes ut til prosjekter som er samfunnsnyttige, som respekterer menneskerettighetene og som ivaretar miljøhensyn.

Sammenfatning av Cultura Banks verdigrunnlag:

– Produksjon og forbruk skal ta hensyn til menneske, natur og miljø. Knappe ressurser bør fordeles rettferdig.

– Det enkelte menneske må få anled-

ning til å utvikle sine individuelle evner og derved bidra til et bedre samfunn.

– Alle mennesker har like stor verdi og må få tilgang til et verdig sosialt liv.

Bakgrunn

Økt økonomisk globalisering har gjort det stadig vanskeligere å se sammenhengen mellom egne handlinger og samfunn, mennesker og natur i resten av verden. Dette er en utfordring til de enkelte mennesker og virksomheter om å vise etisk og sosialt engasjement i sin hverdag. Et spesielt ansvar hviler på vår tids bank- og børssystem, som tradisjonelt har vært lite opptatt av hva pengene skaper i samfunnet, så lenge det gir overskudd.

Den økologiske teologien innså behov for biologisk og sosiologisk rettsvern innebygget i grunnlovene.

Da tyrkerne utryddet en nasjon av urkristne snappet BDB opp urkristen teologi. For å komme iveri trenger vi enda mer enn på Eidsvold 1814 individer med kløkt som løste problemene og ikke politiske prinsipptrytere som nå volder og forverrer flokene.

Ulf Christensen

Magasinet Visjon med intervju av Samfunnslivs redaktør

I siste utgave av det alternative magasinet Visjon er det et omfattende intervju med redaktøren av Samfunnsliv, DOJ. Intervjuet tar utgangspunkt i romanserien SJAMANENS RIKE, som utkom 2002-2003, og fortsetter med DOJs livssyn der det blir gitt en kortfattet innføring i BDBs ideer.

Oppslaget har fått fem siders spalteplass og har bl.a. resultert i henvendelser om prøvenummer og abonnement av Samfunnsliv.

DOJ

Livsseminar – et tilbud til deg som er underveis – for å være – den du er

Det handler om livet

Når vi går oss vill, er det fordi vi leter etter en mening med livet. Det er ingen mening med livet. Det er en mening med alle mennesker, og livet har den mening vi selv gir det.

Livet

– dette enorme mangfoldet av alt som finnes, som vi gang på gang får anledning til å oppleve, har ingen annen mening enn å gi oss erfaring gjennom erfaringer.

Derfor er vi

hele tiden der hvor vår bevissthet er. Inne i vår egen forståelse, i vår egen modningsprosess, lever vi våre liv. Uten bruksanvisning er vi elev og læremester på samme tid. Gamle og unge sjeler, side om side i alle tenkelige forhold, som par, familie, yrke, nasjon, verden, og så videre, gjør vi så godt vi kan.

Sett fra universet er alt avhengig av alt

Siden vi mennesker ennå ikke har lært å oppføre oss naturlig, skaper vi unaturlige skiller. Vi grupperer i, for eller imot. Liker eller liker ikke. God eller dårlig. Snill eller slem, og så videre. Slik bedriver vi vår politikk med sort/hvit spilleregler.

Går vi bakenfor vitenskapen

finder vi bare en viten. Viten om alt som er. Går vi bakenfor grupperingen av mennesker, finner vi bare en rase. Den menneskelige rase. Går vi bakenfor religionene, finner vi bare en kraft. Den allestedsnærværende kraften, som kjærlig balanserer alt.

Mest sannsynlig, er vi mennesker

ennå ikke moden for å ta bort grupperingene vi har skapt. Vi søker trygghet, og leter i den ytre verden. At det finnes en høyere mening med hver enkelt av oss, er ikke et tema på vår dagsorden.

Vi spør ikke en gang oss selv om vi mangler åndelig bevissthet?

Vi godtar at vi er programmert til å betrakte verden som alles kamp mot alle. Fanget i et konkurransepreget spill, bruker vi vår energi på å vinne over systemet.

Hvis vi et øyeblikk trer utenfor vår innlærte tankegang

og smelter inn i et vakker maleri, et musikkstykke, et barn som ler, en soloppgang – fylles vi av lengselen etter harmoni og en kampfri tilværelse.

I slike øyeblikk står vi ansikt til ansikt med vårt sanne jeg. Vi oppdager vårt savn etter å få leve vårt liv i tråd med den vi er. Vi kan kjenne en tørst etter kunnskap, et ønske om å gjøre noe for andre, et behov for å forstå vår plass i verden.

Dette er beskjeder, gitt fra sjelen, uten at sinnet får blande seg inn

Uansett hvor mye vi reker formålsløst gjennom livet. Uansett hvordan vi strever oss gjennom dagene, så ble vi ikke født, som sjeler uten mening. Vi ble heller ikke født uten retningsangivelse. Oppgavene vi skal lære igjennom, er som et kart over veien vi følger, for å bli synkron med den guddommelige sannhet.

Misbruk av skattepenger

På nyhetene hører vi om hvordan 10.000 i Belgia, går i protest i gatene, over hvor elendig rettsvesenet fungerer. I Norge fungerer politiet, ambulansfolk og rettsvesenet på en langt verre måte, uten at noen våger å ytre seg i frykt av å bli satt i fengsel eller å bli diagnostisert som et psykisk sjisofrent offer. Barnevernet og det psykiatriske er bare der for å gi folk munnkurv, og for å fjerne de personene som står i veien for Elitens fremgang.

I Frankrike skal antall offentlig ansatte radikalt senkes, da det påfører en økonomisk katastrofe, ved sine enorme utgifter. I Norge er situasjonen langt verre, med over 605% av arbeidstokken i det offentlige, noe som er kun mulig, da Stoltenberg gnir seg i hendene, når oljeprisen nå nærmer seg 100 dollar pr fat, som gjør at Norge har råd til slike enorme byråkratiske utgifter.

Det er også en stor vits når Norge bruker millioner på å sende folk til Afrika og ellers rundt om i verden får å sjekke om frie valg foregår på den rette måten, samtidig som Norge er et mafiastyrte samfunn, med valgjuks i mange norske kommuner, saker som 100% kommer til å bli henlagt, da man ikke vil erkjenne sin brøde.

Veidirektøren skal igjen misbruke våre enorme oljeinntekter, og vil ikke at det offentlige skal betale, men vil at bompengesystemet skal fortsette i enda nye 20 år. At det benyttes skattepenger for å hjelpe Tyskland og Grekland med å bygge 4-feltsveier, opplyses det ikke om i det hele tatt.

Når den nye ministeren foreslår øremerking av kommunale penger, så kommer det store protester fra privatiseringskreftenes side. Slike personer burde bli ekskludert fra sine stillinger. Det vi trenger er personer som skal ivareta borgernes og fellesskapet interesser. Benyttes f. eks 50 milliarder på år av våre oljepenger på å bygge 4-feltsveier og dobbeltspor på jernbanen fra Oslo til Bergen, Trondheim og Kr. sand, ville vi overlate et Norge til våre barnebarn, vi kunne være stolte av.

Ramnes, den 20. september 2007

Erik W. Falck

Eg såg små blommar

Små blommar
tindra i lund.
Skogstjerner vogga
i den linne sommarvind.
Fuglar song i lid,
sælt det var å leva.

Skogane susa,
tala om æva,
om Gud som ånda
i alt som levde.

Det var ei meining
i alt, som forundra –.
Ein tanke bak alt,
sjølvve meininga
med livet.

Alt eg såg
var rasjonelt.
Heilag er naturen,
heilag alt
som grør og andast.
Moder jord synte
sine lover i naturen,
lover menneskje
skulle ordne seg etter.
Dei står skrivne
med Guds finger
i livets egne
ovringar...

Sendt over Puddefjord Radio (Bergens-området):

Telefonintervju med Anders Ryste

Intervjuer: Astrid Strømme

1. Hva er politiske programmer uttrykk for?

De politiske programmer kom i sin tid som uttrykk for en demokratisering av samfunnet. Flere folkegrupper kom med i styringen. Men i mellomtiden har samfunnet utviklet seg. Takket være den tekniske revolusjon sammen med spesialisering og arbeidsdeling er samfunnet blitt omskapt til en organisk enhet og helhet. Ja, selve det gamle klassesamfunnet forsvinner under arbeidsdelingen.

2. Hva betyr det at politikerne er dagdrømmere?

Sig. Freud tok fatt på nattdrømmen og førte på den måten mennesker med kompleks og fortrenninger tilbake til et noenlunde normalt liv. Dybwad Brochmann her hos oss, tok fatt på dagdrømmen innen vårt religiøse og politiske liv. Han fant at det f.eks. ikke gjøres forskjell på det døde symbolet staten og vårt levende samfunn. En stat er som en robot uten hode og hjerte. Et samfunn er som en levende organisme, styrt av iboende lover og regler som vi dessverre ennå ikke kjenner. Grunnen er religiøs og politisk dagdrøm.

3. I vårt samfunn har vi kriser av alle slag – hvorfor?

Det nye samfunnet tok sin begynnelse omkring 1914. Fra da av gikk vi over fra et mangelens samfunn til et samfunn som fremskaffer overflod. Dette skaper kortslutning i rådende økonomisk tenkemåte og handlemåte. Et stoppet og rystet mål gis dere i fanget, sa Kristus.

4. I vesten har vi generell overflod av både varer og arbeidskraft – hvilke konsekvenser burde det være naturlig å trekke av dette?

Overfloden av varer burde komme de sultende til gode, men skal staten ennå lenge ruste opp, regne med renter, gjøre pengene til en spekulasjonsvare og gjennom skatter og avgifter bygge seg opp et større og større sentralisert byggverk til å styre over, vil man også i fremtiden ødelegge vareoverfloden for prisenes og pengesymbolenes skyld.

5. Hvilke verdier, eller måter burde pengene fungere på?

Pengene bør fungere som meter og liter.

6. For å hjelpe u-land har vi latt dem låne penger i Vestens banker – har u-landene noen mulighet til å betale gjelden tilbake?

U-landene trenger i dag å få sin gjeld strøket. Det samme trenger også en rekke i-land. Verden kan ikke bli normal ellers. Avtaler om avrustning og rustningskontroll er bare toppen av isfjellet. Det underliggende problem er økonomien. En fiktivøkonomi har fått bygge seg opp. USA, men også andre land, har pådratt seg enorm utenlandsgjeld i sin rustningsgalenskap. Når nu avtaler om avrustning sluttes, bør også avtaler om avskrivning komme i fokus. Skjer ikke dette, etter moden overveelse mellom landene, er det fare for at krakk vil følge på krakk, helt ukontrollert også fremover.

7. Hvordan skal menneskeheten komme seg ut av det uføret de befinner seg i – er det noe håp om å snu

toget som raser mot avgrunnen?

For å foreta gjeldsstyrkninger, trenger landene på korrekt måte å summere opp sine systemers kostende og ut fra dette legge planer for dekapitalisering og desentralisering. Dette vil virke som å løfte lokket av en overopphetet kjele som ellers ville eksplodere. På dette viset vil verden komme til hektene igjen, la oss si i løpet av en 10-årsperiode. Verdenshandelen vil ta seg opp igjen på grunnlag av en planlagt fredsøkonomi. Det er ikke nok å si til de rike landene at de må produsere mer og avskaffe ledighet. Aller først må de sørge for å bringe ned sine egne systemomkostninger, så større produksjon kan finne avsetning. Atomopp-rustningene kan fjernes, men som sagt. Fiktivøkonomien som landene har bygt seg opp, ikke minst takket være et kunstig forbruk til rustninger, er selve bøygen som må fjernes om det skal bli varig fred. Men foran alt dette trenger menneskene å forlate foreldet tenkemåte, falske forestillinger om seg selv og om samfunnet. Flokken av innvandrere til vårt land bør lære oss, at alle raser er av samme slekt med de samme håp til liv og fremtid. Det er kun falske forestillinger som må ofres for at verden kan bli ny.

8. Du sa at pengene burde fungere som meteren og literen – hva innebærer det?

Du går i butikken for å kjøpe. Du skal betale. Dessverre, sier mannen bak disken. I natt er meteren krøpet ned i 50 centimeter, så skal du ha nok stoff, må du i dag kjøpe 6 meter mot i går 3. Skal du til melkebutikken og literen er krøpet ned til det halve, må du der kjøpe melk til den dobbelte pris. Slik virker det.

9. Hvordan kan vi få orden på økonomien (igjen)?

Professor Ragnar Frisch fikk i sin tid Nobelprisen i økonomi. Han tok i bruk en skisse som nevnte Dybwad Brochmann hadde fremstilt i sine bøker. Han forkludret skissen, så den ikke var til å kjenne igjen. Hva galt gjorde han? Brochmann hadde bygget sin skisse til et helt nytt regnskap på erkjennelsen av samfunnet som et spesialisert og levende hele. Du og jeg ha vår privatøkonomi. Vi trenger penger for å kjøpe og selge. Dette trenger ikke samfunnet som et hele. Samfunnet trenger et regnskap som viser forholdet mellom samlet produksjon og forbruk. Og regnskapet bør være korrekt. Statens, fylkenes og kommunenes kostende var av Brochmann helt naturlig satt opp som utgifter. Frisch førte det opp som inntekter. «Hvorfor har du gjort dette», ble han spurt. «Jeg var redd for hva stortingsrepresentantene ville si», var svaret. Men et nøkternt regnskap over P og F sett ut fra samfunnet som et hele, blir rivende galt om det klusses med. Når den virkelige økonomien i samfunnet skal måles og fiktivøkonomien eller trolldommen med pengeverdiene skal fjernes, er det korrekte samfunnsregnskap løsningen.

10. Du har hevdet mer enn en gang at menneskene leker med pengene på samme vis som barnet leker med dukkene – hvordan forklarer du det?

rer du det?

For å svare på dette, skal vi gå tilbake til Bibelen. I 2. Mos. kap. 20 finnes de 10 bud. De tidligste jødene hadde ingen stat. De hadde profeten Moses som leder og samlingsmerke. Da han var oppe på fjellet for å få nedskrevet budene, var hans bror, presten Aron lederen. Da Moses kom tilbake, hadde folket støpt en gullkalv som de sang og danset omkring. Dette gjorde ham rasende. «Hvorfor har du latt dem slippe til med dette», var spørsmålet til Aron. «Folket har fått sin vilje, du vet folket ligger i det onde», var svaret. «Nei», sa Moses. «Folket ligger ikke i onde, men du presten har ført folket vill». Leken med gullkalven eller med pengene slik vi opplever det på det kollektive plan tilsvarer den leken småjenta utfolder når hun leker med sine dukker. Hun dikter liv i tøybylter. Statsmennene og børsspillerne dikter liv i dødt metall og papir. Men nettopp denne uoppklarte leken med pengesymbolene har oppgjen og oppgjen ført folkehavet mot avgrunnen. Om dette kan det leses nærmere 1. Sam. kap. 8.

11. Samfunnsforskeren, BDB, sa at det nytter aldri så meget å påvise lovmessigheten i det økonomiske liv, så lenge ikke forholdet mellom deg, og meg, forholdet mellom menneskene imbyrdes ikke er i orden. Hvordan skal vi ordne på det forholdet?

Forholdet mellom deg og meg – menneske til menneske – vil bli et annet i våre levende samfunn enn det var i våre døde – ikkespesialiserte samfunn. Barnet har ikke bare å gjøre med foreldre, men med skole og butikker, etterhvert også med banker, organisasjoner, tv, radio osv.

Forholdet mellom deg og meg som enkeltmennesker er mer og mindre definert av det samfunnet vi lever i. Og så lenge dette ikke erkjennes, risikerer både du og jeg å bli styrt utvendigfra, bli fjernstyrt. Vi blir som det femte hjul på vogna. Mennesket av i dag bør snarest sørge for å forlate gammel tenkemåte. Det må sørge for å gå opp i en ny enhet ved å skaffe seg innsikt om helheten og på den måten å gjøre seg skikket til å være med å bestemme i den nye helheten og seg selv. Delegering av iboende åndsmakt skjer ikke bare i vårt forhold til pengene, så disse får bestemme over oss, men også overfor partier, organisasjoner og institusjoner. Intet er farligere for mennesket enn å delegere sin bestemmelsesrett til samfunnets kollektive dukker.

12. Her forleden dag var jeg i Studentersamfunnet og hørte på Bente Müller, forfatteren av boken: Gjennom Lysmuren. Hun snakket om at vi måtte passere nåløyets trange erkjennelse. Det samme snakket BDB om. Hvordan passerer vi nåløyets trange erkjennelse?

Bente Müller er klar over at menneskene trenger ny livserkjennelse. Sig. Freud, på sitt felt, brukte et bilde. Tenk deg at du er ute og rir på en fyrrig hest. Hesten løper fortere og fortere. Til slutt løper den så fort at du mister styringen. Hesten styrer da deg, mens du skulle styre hesten. Du vet hvor det hele vil ende. Billedet passer også på vårt kollektive liv, når vi i dårskap slipper våre fantasikrefter tøylessløst iveri. Her blir følgene bare så mye verre. Når fiktivøkonomien ramler sammen igjen slik som i dag, fordi det ikke lenger finnes avsetning for fylte lagrer, da havner hele folkehavet i elendighe-

ten. Fabrikkene stanser. Firmaer går konkurs. Bankene stenger. Myndighetene som skulle lede og styre mister tøylen.

Hvorfor er det så viktig at vi lærer å se forskjell på symboler og virkeligheten selv? (Om mulig forklar hva virkelighet er.)

Den menneskelige psyke er hel og udelelig. Du kan ikke dyrke Gud og Mammon på samme tid, sier Bibelen. Virkeligheten og uvirkeligheten, kan ikke dra sammen. Enten dyrker vi virkeligheten og dermed fjerner oss fra uvirkeligheten, eller vi dyrker uvirkeligheten fordi vi ennå mangler bevissthet om forholdet og får svi. Naturens lover gjelder også i åndens verden, sa den engelske Henry Drummond.

14. Hvordan skal vi få menneskene til å forstå at det er nødvendig med en bevissthetsforandring om vi skal unngå det totale sammenbrudd i verden?

Økonomiske sammenbrudd har verden opplevd før, men har den lært noe? Vi skal avholde oss fra å være dommedagsprofeter. Disse leser sin Bibel bakfra og fremover. Vi skal være klar over at Kristusimpulsen, impulsen til oppbrudd, fremskritt, nyskaping og forandring, har virket i slekten i snart 2000 år. Atskillig trolldom er blitt oppklart i Kristi navn. Hvor var vi uten de store seerne, oppfinnerne, oppdagerne og nyskaperne? Det skulle bare mangle at menneskene ikke også makter å frigjøre seg fra trolldommen med valutaen. Vi må lære å tenke utradisjonelt. For også denne gangen som så mange ganger før, kommer de nye impulsene fra kristusorienterte frie forskere utenom skolene, kirken og våre politiske sandkasser.

BØKER •

Tittel: Den gode lærer i liv og diktning
Forfatter: Inge Eidsvåg
Forlag: J.W. Cappelens Forlag A/S
År: 2005 – Sider: 285
Anmelder: Astrid Strømme

Dette er en solid bok med et allsidig bilde av lærerrollen helt fra oldtiden og til våre dager. Første kapitlet gir et historisk streif med tilbakeblikk til den mesopotamiske kultur hvor kloster og stillhet var bærende bjelker. Kapitlet ender opp med at lærere er forvandlet fra å være folkeopplysere til å bli funksjonærer og sosialarbeidere.

Fra bokens første kapittel slår vi fast at vår kultur har to røtter:

1. En kvinnelig kultur med stillhet og klosterliv.

2. En kulturtradisjon med tale og aktiv handling. Dette blir definert som en egyptisk-romersk tradisjon, og som mannlig.

Cirka 300 år f.Kr. er skolen en realitet i Roma. I Romerriket hadde faren all makt – makt over kvinnene og barn, liv og død. Det romerske barnet var født inn i et strengt system av lov og orden.

Interessant er det at statsmannen Quintilian fra denne tiden forsøkte å gjøre mennesket menneskelig, det skulle lære seg både høflighet, vennlighet og måtte ta hensyn til barnesinnet, og gi dem tilpasset opplæring. Utrolig, ikke sant! At man i det gamle Romerriket hadde slike ide-

er?

Boken har 5 kapitler med et enkelt og godt skriftlig språk. Det er ingen vanskelig eller tunglest bok, men en bok som setter lærerrollen i et fruktbar historisk perspektiv.

Kap. 2 presenterer fire følgende lærere:

1. Ludvig Holberg (1684–1754)
  2. H.A.S. Heltberg (1806–1873)
  3. Halvard Grude Forfang (1914–1987)
- Unni Helland (1948–)

Disse fire lærerne er helt ulike. Men hver av dem er interessant, og gir gode bidrag til å forstå: hva mener vi med en god lærer?

Ludvig Holberg står for:

- mye kunnskap kan være direkte farlig
- autoritetstro og sjelløs pugging er en vederstyggelighet
- autoritetspedagogikk

Den andre læreren som det er vist til er Heltberg. Han er kjent for *den klassiske formalteorien*. Den sier at opplæring av tankeevnen er sentralt. Heltberg gir lærerne frihet til en personlig utformet undervisning.

H. Grude Forfang har også mye positivt å komme med, som han mener en lærerrolle bør inneholde. Spesielt godt sagt er: *Du skal aldri skremme – og du skal aldri latterliggjøre en elev.*

Unni Helland er læreren som hører hjemme i dagens skole. Hun an-

befaler årsplaner, halvårsplaner, ukeplaner, dagsplaner, timeopplegg og emosjonell læring. Et trygt klasse- miljø er der: *Jeg tør, jeg kan og jeg vil!* Dette er utviklingsmål for alle elevene å mestre.

Kapittel tre gir et glimt av læreren i skjønnerliteraturen. Alexander Kielland skrev romanen «Gift». Boken handler om lille Marius, guten som ble syk av all puggingen på skolen. I dag gir pugging ikke aksept for god læring, men i steden for opptakt til psykologiske problemer som spise- forstyrrelser...

Jens Bjørneboe (1920–76) kjenner alle. Han utgav romanen «Jonas». Bjørneboe var ikke udelt begeistret for den formelle, pedagogiske utdannelsen. Han mente talent, kunnskap, begeistring og kjærlighet til ungene var bedre.

Et av de siste kapitlene i boken heter «Født til lærer»? Svaret kan løselig ligge i: at den dyktige lærer har faglig og pedagogisk innsikt smeltet sammen til ny innsikt. Er han autentisk, viser han sin faglige kyndighet, tydeliggjør sine planer, lar ord og handling stemme overens, innrømmer feil, viser noe av seg selv som menneske, tar elevene på alvor, har ikke favoritter, er seg bevisst sin lærerrolle, osv...

Oppsummert kan vi si det slik: «Alt i alt ønsker den gode læreren noe med sitt arbeid. Hennes mål er å føre elevene «inn i den verden av kunnskap hun selv lever i».

ØKOBIDRAG •

Intelligente gatelykter sparer strøm

Oslo er den første kommunen i verden som innførte dynamisk gatebelysning. Det vil si at lysmengden hele tiden tilpasses behovet. I løpet av 2007 vil cirka 15 prosent av gatebelysningen i Oslo kommune være dynamiske (ca 9000 av i alt 55.000 gatelyster).

Samferdselsetaten i Oslo mottok i fjor en europeisk pris fra EUs Greenlight-program for arbeidet med utskifting av lyspærer i Oslo og utvikling av intelligent veibelysning.

At gatebelysning har fotoceller som registrerer når det blir så mørkt at de skal slås på, og så lyst at de skal slås av, er ikke noe nytt. Det som er nytt er at selve lysstyrken justeres trinnløst etter behov, slik at det ikke brukes mer strøm enn nødvendig. Det tas hensyn til hvordan lyset reflekteres fra bakken. Er det snø kreves mindre lysstyrke enn når asfalten er svart. Det tas også hensyn til hvordan lysbehovet varierer med mengden trafikk. Strømforbruket er redusert til 60% i forhold til strømforbruket med de gamle gatelyktene.

I tillegg til denne energiinnsparingen vi får ved at lysmengden justeres etter behov, får vi også en positiv miljøeffekt av at armaturene bru-

ker mindre energi og pærene gir bedre lys med mindre energiforbruk.

Andre positive effekter av god belysning er at det virker kriminalitetsforebyggende og at det øker trafikksikkerheten.

Gatebelysningen overvåkes elektronisk, en sentral datamaskin har kontakt med hver enkelt gatelykt og den som overvåker anlegget ser straks om det oppstår problemer med noen av lyktene, slik at servicepersonell kan rykke ut raskt.

Representanter for kommunen deltar nå i EU-sammenheng for å hjelpe til med utforming av mal for innføring og drifting av dynamisk gatebelysning.

Bak teknologien står firmaet Luminext.

www.samferdselsetaten.oslo.kommune.no/article48141-8963.html

www.luminext.eu

(Pengevirke, aug. 2007)

Garantert minstelønn

en menneskerett

Av Henning Jon Grini
hjgrini@online.no

Hvordan kan det ha seg at vi i den vestlige verden ennå ikke har greid å skaffe verdige levekår for alle i vår egen rike verdensdel? Eller for ikke å snakke om i resten av verden?

Det burde være en selvfølge at ethvert menneske på denne kloden fikk dekket sine grunnleggende behov. Ethvert menneske burde også vært garantert en minstelønn, eller samfunnslønn/borgerlønn som det også er blitt kalt. Vi har ennå langt igjen før vi greier å nå FN's menneskerettigheter også på dette området.

Det er bare en løsning som kan endre på dette og det er vi får et nytt syn på oss selv! Slik det er i dag gjennomsvyres samfunnet av dualismetenkning, hvilket gjør at menneskene sees på som atskilt fra hverandre. Dette gjør at eldre mennesker kan dø ensomme og forlatte i sine egne hjem, at det finnes uteliggere i Norge ennå o.s.v.. Ja, selv klimaproblemene skyldes at vi ser på oss selv som atskilt fra naturen.

Men menneskeheten er i ferd med å våkne. Vi har så smått begynt å forstå at ting henger sammen. Vi er kanskje ikke så atskilt som vi først har trodd allikevel! Sett fra et åndelig ståsted er vi alle forbundet med alt.

En god trening er å se på ethvert menneske som en del av din familie. Ja, alle mennesker på hele kloden må sees på som en stor familie. For det er en realitet, vi har bare glemte det.

Se på den neste uteliggeren du ser som en del av din familie. Trekker man slektstrådene langt nok tilbake i tid, er i bunn og grunn alle i slekt med hverandre, men vi tenker ikke over det fordi vi har blitt så mange! Den uteliggeren du ser neste gang kan ha hatt en tøff barndom, han kan ha opplevd traumer i en eller annen form. Vi vet ikke forhistorien. Det kunne vært oss hvis vi ble utsatt for tilsvarende prøvelser og betingelser. Ved å se uteliggeren i et slikt perspektiv vil våre holdninger endres og vi vil kunne se vedkommende med større omtanke og empati.

Jesus sa en gang følgende: «Det du gjør mot andre gjør du også mot deg selv»: Dette fordi du og den andre er ett! Vi er som cellene i Guds kropp. Det burde derfor være en selvfølge å tilby alle mennesker grunnleggende rettigheter som for eksempel mat, vann, klær, et sted å bo, helseomsorg og ikke minst en garantert minstelønn til alle! Dette vil være enormt frigjørende. Mange i dag, selv i rike Norge, bekymrer seg for hvordan de skal greie seg. Det er mange titusener som blir betegnet som fattige her i landet. Ytterligere mange, mange flere greier seg fint, men de har arbeid de mistrives i. Personlig har jeg vært gjennom begge deler.

Hvis man mistrives i sin jobb, hva

slags liv er det? Hvis derimot alle fikk en garantert minstelønn hadde man ikke trengt å ta på seg arbeid man ikke trives i og som «knebler» sjelen! Frykten for elementære ting som en fast inntekt ville bli eliminert og gleden ville blomstre blant folk mye mer enn i dag. Hvis du ville ønske deg noe mer (som større hus, bedre bil eller en båt, hytte etc.) må du arbeide. Noe de aller fleste ville velge å gjøre. Men man står da mye friere til å velge hva slags jobb. Man ville ikke være så avhengig av lange arbeidsdager. På den annen side ville folk ha mye mer glede over jobbene sine og dermed velge å tilbringe mer tid med det de ønsket. Dagens store selvsentrettede selskaper ville gradvis miste sin makt. I fremtiden ville det bare eksistere selskaper som har lært å vise samfunnsansvar og lært å behandle mennesker og natur med respekt.

Det er mer enn nok av alt til alle. Det er også nok av penger i verden. Det er bare å omfordele pengebruket, så er det mer enn nok til å dekke alles behov, over hele verden. Bare våpen- og krigsindustrien kunne dekket alt og vel så det! Eller vi kan ta kløften mellom de rike og de fattige. Det er anslått at de ti rikeste mennesker i verden har en større formue enn en hel milliard av verdens fattigste tjener på et år! En liten kommentar til yachten avbildet på side 4. Personen som eier den eier også to andre litt mindre yachter! Dette sier meg at vi burde innføre tak på hvor mye enkeltmennesker kan tjene. Men vi trenger ikke gå ut av landet

for å sammenligne! FN's utviklingsprogram, UDNP, har regnet ut at det vil koste 40 milliarder US dollars (ca 260 milliarder kroner) å skaffe alle barn som ikke allerede har det, nok mat, grunnleggende helsetilbud, rent vann og grunnleggende utdanning i et år. (Til sammenligning er den norske oljeformuen på over 2000 milliarder kroner!) Med andre ord kan vi bare her i Norge skaffe alle barn i hele verden nok mat, utdanning, helsetilbud og vann i over syv år! Og etter noen år ville man ikke trenge så mye penger fordi såpass mange da ville greie seg på egen hånd. Forstå det den som kan! Hvordan vi i Norge kan ha så lite samvitthet, empati og forståelse er for meg nesten ubegripelig! Sammenligningen med Onkel Skruer er påfallende!

Forestill deg hvilken kreativ kraft en garantert minsteinntekt ville kunne utløse! Det å slippe å bruke kolossale ressurser på å bekymre seg for grunnleggende nødvendigheter frigjør enorm kreativitet og tid som også ville komme hele menneskeheten til gode! Tenk på alle de Michelangeloene som finnes der ute i verden og som bare venter på å blomstre! Kanskje du er en av dem! Mange ville etablere sine egne prosjekter. Kunst og håndverk ville igjen blomstre! Og tenk alle sammen på kvaliteten av det som da ville bli laget og produsert, når glede, entusiasme og kjærlighet igjen står i høysetet!

Verdens problemer er så langt fra uløselige. I prosessen for å etablere en ny bevissthet må holdninger en-

dres og gamle utdaterte vaner må brytes og nye innføres. Man kunne for eksempel gått over til å skatte mindre og samtidig øke skatten på forbruk.

Andre konsekvenser av å innføre en garantert minsteinntekt er at det ville bli mindre byråkrati og mindre kriminalitet. En mer rettferdig fordeling av godene vil også forebygge hat, terrorisme og krig. Dette er også en av grunnene til at Ildsjelen har tatt initiativ til www.verdensfred.no.

Alt i universet henger nøye sammen. Alt på jordkloden henger også nøye sammen og er ugjenkallelig avhengig og sammenflettet med hverandre. All styrelse og all politikk må ha den samme sannheten som utgangspunkt. Alle land må rotfestes i dette. Så enkelt er det! Det er ikke et spørsmål om en garantert minstelønn vil bli innført, men om når. Det kommer til å heve menneskeheten til et nytt nivå!

Flere partier har programfestet borgerlønn og flere organisasjoner jobber for det. Men så vidt jeg be- kjent finnes det ikke en eneste lignende organisasjon i Norge som kun jobber for borgerlønn. Kanskje noen av Ildsjelens lesere kunne tenke seg å etablere det? Her er linker om temaet:

Global Basic Income Foundation
www.globalincome.org
BIEN (Basic Income European Network)
www.basicincome.org
Avdeling Danmark:
www.borgerloen.dk

Født til å tro?

BJØRN VASSNES

Frå magasinet MARG:
se www.margmedia.no

Så var ikke Gud død likevel. Det utgis vel knapt en avis i dag der ikke religion nevnes, og da helst i forbindelse med konflikten mellom Islam og den kristne verden, eller den vanskelige integreringen av muslimske innvandrere i Vesten. Dette har ført til fornyet etterspørsel etter kunnskap om religion, en kunnskap mange ville sverget på var i ferd med å bli like unyttig som våpenfabrikker. Religionsvitere skriver kronikker og deltar i TV-debatter, og forkjemperne for religionsfag i skolen har fått nye argumenter: Å leve i en multireligiøs verden krever kunnskap om både ens egen og andres religioner, hevdes det.

Det høres tilforlatelig ut. Kunnskap skader ikke, tvert imot. Men hva slags kunnskap? En ting er direkte misvisende kunnskap om andres religion, som påstander om barneofringer og kannibalisme – som de første kristne ble utsatt for. Slikt forekommer selvfølgelig også i dag, men vi skal ikke påstå at KRL-faget eller religionsvitere bedriver den slags bakvaskelser.

Og likevel, selv om religionsvitere og religionslærere sikkert gjør så godt de kan, kommer de skjevt ut, og gir et bilde av både egen og an-

dres religion som blir grunnleggende feil. Følgen blir at i stedet for å forstå de andre og deres religion, ender man opp med å skape større avstand mellom "de andre" og oss.

Problemet er en religionsforståelse som baserer seg på et utdatert og uvitenskapelig menneskebilde. I tråd med klassisk vestlig filosofi ser man for seg menneskehjernen som tom ved fødselen, og at den så fylles opp med ideer – inkludert religiøse – som kulturen forsyner den med. I denne modellen blir religionen noe som finnes der ute, som man kan ikke seg som en kappe - og eventuelt bytte ut med en annen. Dette er noe av rasjonalet bak KRL-faget: Elevene skal lære om ulike livssyn og religioner, slik at de så kan "velge" selv hva som passer dem: et supermarked for livssyn og religioner.

Men som vi skal se i dette nummeret, har psykologer og andre forskere allerede i noen tiår kunnet fortelle en helt annen historie: Menneskehjernen er ikke tom ved levering, vi fødes med ferdige anlegg og tilbøyeligheter for mange ting, inkludert religion. Uansett kultur har mennesker over hele kloden grunnleggende forestillinger om verden felles: om hvordan den er, og hvordan den bør være. De viktigste ideene om religion og moral er stort sett de samme overalt.

Alle religioner har for eksempel sin versjon av "den gyldne regel":

"Vær mot andre som du vil at de skal være mot deg!" De har også sine forestillinger om renhet, om det religiøse fellesskapet som en familie, med Gud som øverste "far", med mer.

Unntaket er den type regler og bestemmelser som er laget nettopp for å skille en religion fra de andre. Dette går på mer overfladiske symbolisering som hva man kan spise, hvordan man kan kle seg, hvem som kan ha sex med hvem, hvilke dager som skal holdes hellig, hva vi sier om våre guder, og hvordan ritualene utøves. Typisk nok er det brudd på slike regler som det slås hardest ned på. Noen tegninger av Profeten utløste en større storm enn når tusener av muslimer slaktes ned. Ingen kristne debatter er mer heftige enn de som handler om hvem som kan ligge med hvem.

Uansett formalistiske ulikheter og symbolkriger, så har alle religioner som har overlevd, måttet spille på de fellesmenneskelige instinktene og tilbøyelighetene vi alle har. Som teologen Loyol Rue sier i dette nummeret, handler religion ikke så mye om Gud, men mer om oss selv: Religionene er alle sammen forsøk på å svare på grunnleggende menneskelige behov.

Men i stedet for å fokusere på hva vi har til felles med andre, det universelt menneskelige, fokuserer vi på forskjellene. Som i utgangspunktet kan være trivielle og overfladiske, men har fått stor symbolkraft som identitetsmarkører. Og som kan virke både latterlige og provoserende på andre.

Det gjøres ofte et stort vesen av de skriftlærdes uoverensstemmelser, selv om disse betyr lite eller ingenting for 95% av de troende. Dette fordi man etter den klassiske modellen tror at religion er et intellektuelt system som stappes ned i hjerner som er tomme i utgangspunktet. Derfor tror man for eksempel at dersom muslimer skal kunne leve sammen med resten av verden, og fungere demokratisk, må det skje en reformasjon "ovenfra", Islam må "moderniseres".

Det man overser, er at det innen Islam (som i de fleste religioner) alltid har eksistert retninger som har hatt det man nå etterlyser, nemlig toleranse og en ikke-dogmatisk humanisme. Et eksempel er sufismen, som fremdeles er levende rundt om i den muslimske verden, fra Senegal i vest til Bangladesh i øst, men som nå er under hardt press fra en aggressiv ortodoks form for Islam, finansiert fra Saudi-Arabia.

Om sufismen er under press, er det fremdeles den som gir oss en unik måte å møte "de andre" på, gjennom dens store gave til verden: musikken. Mens andre muslimer har sett ned på musikken, har den for sufiene vært deres måte å nærme seg

Gud på. Derfor har de skapt noe av den mest livskraftige og sjelfulle musikken på planeten, og gjør det fremdeles. Du har hørt den – for eksempel fra Youssou n'Dour og Nusrat Ali Fateh Khan - men uten å være klar over at det er sufimusikk.

En som forsto å spille på de grunnleggende menneskelige behovene, var presten Lars Levi Læstadius, som i Luthers navn skapte en form for kristendom som klarte å mobilisere småkårsfolk på Nordkalotten på en måte som ingen andre bevegelser maktet. Ingen som vil forstå Nordkalottens folk eller kultur kan se bort fra den store innflytelsen som læstadianismen har hatt på folk her. Heller ikke Kautokeino-opprøret, som Nils Gaups lenge etterlengtede nye film handler om, kan forstås uten denne bakgrunnen. Vi snakker med Nils Gaup, og oppsøker læstadianismens røtter i Tornedalen.

Så Gud var ikke død, verken på Nordkalotten, i Senegal eller i Bangladesh. Religionen spiller fremdeles en viktig rolle over hele kloden, og det er derfor vi må forsøke å forstå den. Og pussig nok ser forskningen og sufiene ut til å komme til samme resultat: Skal vi finne Gud, må vi ikke lete i himmelen, men inne i oss selv.

I demokratiets navn

I det politiske spillet er bruk av populære ord blitt vanlig.

IKKE VET JEG om det var det som lå til grunn for kronikken i Aftenposten, 28.juli. Sigurd Skirbekk er professor emeritus, Universitetet i Oslo – skrev blant annet: «Annen verdenskrig og FN's tilblivelse er i Vesten blitt fortalt og gjenfortalt på en slik måte at demokratiets fremvekst er blitt stående som det godes seier over det onde. Derfor er det blitt nærmest tabu å sette spørsmålsteget ved demokratiet som styringsform.»

DEMOKRATIET har etter min mening utviklet seg – nettopp i en retning som bør tas opp til debatt. Satt på spissen, er min uærbødige påstand at – i stedet for demokrati – opplever befolkningen en indre oppløsning og et ytre press. Også her i Norge.

DET SISTE minner meg om nettsiden <http://www.folkeopplysningen.mine> - og artikkelen "Det Skitne Maktspillet i Kulissene, 1945-2006". Forfatterne – Jarle Johansen og Øyvind Aarsnes – dokumenterer et nettverk som er alt annet enn demokratisk i sin struktur.

OVERSTÅENDE ble sendt til Aftenposten - men spalteplass??

Hvor mange andre redaksjoner som vil åpne sine spalter – blir spennende å se...

PROFESSOR Skirbekk stilte spørsmålet: Er demokrati alltid best? Spørsmålet bør oppta alle – ikke bare politikere – men kanskje spesielt de som har valgt politikerne. For sannheten er vel den at vi alle, etter det som har skjedd – for alvor er i ferd med å skyld på hverandre. Men hvor mange skjønner et kvekk?

OPPLYSNINGER omkring det som egentlig har foregått i årevis, må beskrives i klartekst. Resultatet er nemlig alt annet enn demokrati.

LARS RØNBECK skrev på nevnte nettside artikkelen "EU i Det Norske Hus". Innholdet avslører ting som er stikk i strid med hva individer i et friest mulig Norge ønsker. (Diktatur er IKKE Demokrati – selv om tidens retorikk er raffinert utført av gløgge maktmennesker).

AVSLØRENDE FAKTA om de sistnevnte, får man servert i bøkene til Erik Rudstrøm: "Frimureriet og de skjulte makteliter" og Per-Aslak Ertresvåg: "Makten bak makten".

Thorbjørn Andersen.
Halden.

Paradigmeskifte

Et paradigme er de ytre og indre referanserammer for vår kollektive virkelighetsforståelse. Selve rammene vi baserer vår tenkning og våre valg på. Noen eksempler kan være årsak/virkning, relativitet, vitenskapelig metode og de ti bud. En god blanding av mange forskjellige kilder gjennom tusenvis av år. Et paradigmeskifte er derfor helt nye forutsetninger for menneskers liv på jorda – en plutselig bevissthetsutvidelse.

Det paradigme vi nå er på vei inn i, heter det holistiske paradigme (holos=helhet).

Nye kollektive grunnforutsetninger:

1. Fra konkurranse til å dele.
2. Søke glede, som er vår sjel.
3. Tillit til mennesker, ikke maskiner.
4. Ansvar for miljø og verden rundt oss. Verne alt liv.
5. Fra ytre til indre ledelse.
6. Vi er alle på denne kloden en stor familie. Vi er en (transportal virkelighet).
7. Ingen sammenligning av mennesker, total aksept.
8. Hva kan vi produsere som gjør oss friere og mer opplyste?
9. Fra profitt til mål som menneskelig vekst (naturlig organisering).
10. Liv er endring.
11. Du skaper din egen virkelighet. Alt du ber om får du.

12. Ut av tiden, inn i «nå» (fra analyse til spontanitet, «learning by doing»).

13. Ut av dualitet – fra halv til hel.

14. Fra løgn til sannhet (sannheten finnes ikke lenger utenfor, men i oss. Vi er sannhet.)

15. Fra skjule til åpne (oppløsning av ego).

16. Fra frykt til kjærlighet (troen på døden faller bort).

17. Du er lys.

18. Den nye virkeligheten er en erkjennelse, ikke en logisk forståelse (logikk er informasjon utenfra – du tror, erkjennelse er informasjon innenfra – du vet).

Kvantesprang:

Elektronet går i bane rundt atomkjernen. Ved energitilførsel kan elektronet plutselig hoppe direkte ut i en fastlagt bane lenger ut. Avstanden mellom banene er bestemt av energiforskjellen – og den tilsvarer et kvant. Grensene rundt den menneskelige kollektive bevissthet har blitt for trang og det globale samfunn viser mange sykdomstegn. Gjennom smerte kommer bevissthetsutvidelsen – kvantespranget ut i en bredere bane. Vi går fra den ego-baserte virkelighet til den transpersonale. Velkommen til det holistiske paradigme.

Transpersonal virkelighet:

Oppløsningen av det menneskelige ego. Forståelsen av at det finnes ingen motsetning mellom individets glede og fellesskapets beste. Individet og fellesskapet er en, og dermed utatskillelige. Grensene viskes ut. Det du elsker å gjøre er dermed alltid til fellesskapets beste. Tenk deg at alle mennesker på denne kloden var som celler i en stor kropp, akkurat som menneskekroppen. Det er en ufattelig naturlig harmoni mellom milliarder av celler som får kroppen til å fungere.

Et hvert menneske som lever sitt liv i glede vil øke harmonien i den store kroppen som heter menneskerasen. Signalene som leder akkurat deg mot din glede kommer innenfra og heter intuisjon. Intuisjonen din er stemmen som kommer fra «helheten», hele kroppen (planetenes kollektive bevissthet). Den forteller deg hva din rolle er, som bidrar til at «kroppen» eller planeten kommer i harmoni. Det aller beste med dette er at din rolle er det som er naturlig for deg, din drøm, det du ble født til å gjøre. Faktisk det du synes er mest gøy. Denne indre stemmen kan også kalles Gud. Den leder deg mot din sanne natur, sjelen din, som er glede.

Av Anders Mehren

Du er nå kommet hjem.

Bertram D. Brochmann: *Kunsten å lese Bibelen*

Kapittel 6

Forts fra forrige nr.

To forskjellige livsanskuelser og deres logiske konsekvenser

Jeg må her betro mine lesere et eksempel fra mitt eget liv, da dette eksempelet viser fordelene ved å lese Bibelen riktig.

1933 var det i Norge blitt noe av en folkebevegelse omkring den bibel-tolking og livsorientering som jeg hadde søkt å utbre i skrift og tale. Samtidig begynte Quisling å organisere «Nasjonal Samling». Da kom hans venner til meg og sa: Vil ikke dere også en nasjonal samling? Jo, sa vi. «Vel, så forsøk å komme overens med Quisling. Vi behøver ikke to opposisjonspartier i landet.» Jeg erklærte meg enig av to grunner. 1. For det første hadde jeg personlig ingen lyst til å «stilles til valg». Jeg ville den gang som alle år før og etter intet heller enn å få lov og skrive og tale i frihet uten «tilhengere» som ville «bruke sin stemmerett» og gjøre min person til «fører». 2. Så snart jeg skulle tale i Stortinget ville mange oppfatte meg som om det var en politisk kampgruppe jeg sto i spissen for og intet var meg mer fjernet og intet var jeg mindre skikket for enn nettopp dette. (Da presten Hans Bauge i motsetning til andre prester ville ta kampen opp mot gullkalven, ba jeg ham om å bli partiets fører. Han var langt mer skikket enn jeg; men «presten» i ham skapte mange vanskeligheter for ham.)

Konferansen med Quisling kom i stand, men førte ikke til noe, hvoretter Quisling og jeg hadde en konferanse hvor bare vi to var til stede. Jeg kritiserte Quislings valg av midler, særlig hans provokasjonsmetoder overfor kommunistene og andre og sa: Det vil føre til borgerkrig. Han sa: «De er en idealist, men Deres metoder fører ikke til målet.» Jeg: «Ser De ikke at en nasjonal samling må være eller bli et produkt av ny orientering? Denne nye orientering har vi. Sannhetens lys samler og forener. Villfarelse og voldsmidler splitter og atskiller. Det gode som De vil kommer ikke. Det onde som De ikke vil kommer.» Quisling: «Kommunistene vil ha det slik; se på Hitler. Hans metode fører fram. De mener det nok godt og har visst tenkt både dypt og lenge over tingene, men De er for «god» for denne verden, De er for lite realist og realpolitiker.» Konferansen endte med at jeg ga ham min bok «Det levende samfunn», og vi gikk hver til vårt. Det var dessuten hans antisemittiske syn som skilte mellom oss. Jeg ser ingen fiender i kjøtt og blod.

Ved første «valg» deretter gikk Quislings parti ned fra ca. 28 000 stemmer til ca. 18 000 stemmer og mitt «parti» gikk opp fra 15 000 til 45 000 stemmer. Jeg hadde altså ført bevis for at folket vil det gode når de bare får høre og forstå hva som er det rette. Vi gikk ut og inn hos alle slags

mennesker og drøftet de sosiale, økonomiske og etiske problemer med kommunistene så vel som med alle andre. Tross hele den norske presses sabotasje og Stortingets og Kringkastingens systematiske sabotasje, gikk vår nye livsorientering framover, og det enda så raskt at vi ved en rettferdig og rimelig valgordning skulle hatt 5 stortingsrepresentanter i stedet for bare én.

Da Hambro så dette, ble Stortingets eget forslag om «forholdstallsvalg» henlagt, og Stortinget gjenvalgte seg selv i 1939 så det ingen nye valg ble. De norske antisemitter som i Hambro så en farlig mann bør merke seg at da jødene ble forfulgt i Norge hadde jøden Hambro ubevisst og ufrivillig selv sørget for at Quisling kom i forgrunnen, og at vi som var det største opposisjonsparti og virkelige nyorienteringsparti kom i bakgrunnen, men vi var ikke jødefiender. Jøden Hambro arbeidet altså seg selv og sine imot. Jeg kjente personlig flere norske jøder som utmerkede mennesker og ser ingen fiender i dem. Det gjorde meg uhyre ondt å erfare hvordan «Nasjonal Samling» utleverte dem til forfølgelse.

Hvordan gikk det så? Allerede da dette skrives er borgerkrigen i full utvikling (mars 1945), nordmenn dreper nordmenn, og de som ga seg ut for å være «nyorientert» hevdet urgamle ideer og villfarelser. At de heller ikke forsto sin bibel og slett ikke hadde nytt lys og nye veier framgår tydelig av deres jødefiendskap. De norske i London gjorde «strandhogg» i Norge og fanget noen av Quislings tilhengere og tok dem med som fanger til fremmed land; borgerkrigen er altså i full gang. Se tegningen av min venn Einarson. Den ble tegnet og offentliggjort mange år før «Nasjonal Samling» kom til makten ved hjelp av fremmede våpen og overgrep i vårt land. Hvorledes kunne vi forutsi dette? Etter nøyaktig samme viten om livslovsmessigheten som den som Moses benytter seg av når han forutsier at jødene slo hverandre i hjel. Vil man ikke se beretningen i 2. Mosebok som en bokstavelig hendelse, så kan man jo bare se det som et «drama, i en akt» diktet av en seer. På lignende måte kan vi lese beretningen i Bibelen om Babels tårn, som vi straks skal ta for oss.

Med det nevnte eksempelet fra egne opplevelser i Norge har jeg villet vise: 1. Bibelens absolutte sannhet og pålitelighet angående den indre selvvirksomme lovmessighet og ufravelige hellige livsorden. 2. At Guds ånd ikke bare skriver sine «lover», men han sørger også selv for at lovene blir overholdt. Intet folk i historien som har danset om gullkalven har unngått sin samme skjebne. Tenk på Jerusalem, Kartaago, Rom, Spania og hvilket gammelt kultursamfunn man vil. Kan den

empiriske vitenskap snart «erfare» dette? 3. Hvilke metoder viste seg å være mest realistisk — mine — eller Quislings. Quislings metoder førte rasjonelt til de resultater som de måtte føre til. Han arbeidet i nøye tråd og sammenheng med Stortinget og tidsånden, og fikk for så vidt rett; han var øyeblikkets mann likesom Aron som ga etter for tidsånden — folkestemningen; men jeg fikk rett for så vidt som at de metoder jeg anviste var ensbetydende med å bygge på den eksakte virkelighet. (Klippen som Bibelen kaller det.) Quisling bygde på sand som typisk dagdrømmer. Han aksepterte skinnvirkeligheten og derfor visste vi andre på forhånd hele hans skjebne. 4. Når Hitler har løpt sin linje helt ut, vil verden da ha lært hva voldsmetoder og militærvesen i seg selv innebærer og inneholder? Vil man ha lært å oppfatte Bibelens lære om livets lov og orden, eller vil man fortsette likesom fluen og surre omkring sine egne iboende dynamiske krefter uten å

ei evne, tro og vilje til å kunne kontrollere seg selv? Vil den empiriske vitenskap høste denne «erfaring» eller vil den fortsette å kalle sine villfarelser for erfaringer?

Jeg har altså i motsetning til «statens» presteskap hevdet at det lar seg gjøre å lære alle barn i 15-årsalderen så mye om livets lov og orden at det går opp for deres bevissthet hvordan det hele henger sammen. De unge konfirmanter får i verste fall «gå om igjen» så mange ganger at de tydelig og klart på egen hånd kan fortelle om den åndelige allmektige selvvirksomhet inne i menneskene. Dette er like lett å oppfatte som skolens pensum i fysikk, eller sammensetningen og funksjonene i et radioapparat. Det lar seg videre gjøre å skaffe et folk så inngående orientering og selvkontroll at presten Aron blir tatt ved vingebeinet i samme øyeblikk han begynner å «lære folk opp i åndelig drømmeliv» og i økonomisk og sosial lekestue omkring symbol-

dannelser. Det går an å lære endog tyskerne til i betimelig tid å gardere seg mot demagogi, og det går an å lære arbeidere og borgere at alle «interessesmotsetninger» bare er kunstige og oppdiktede fenomener som skyldes formørket forstand hos rettleidere og lærere, og at enhver organisasjon av mennesker i virkeligheten er begynnelsen på trelldom og tvang — det motsatte av frigjøring samt endelig at enhver «interessesmotsetning» bare er tilsynelatende, altså et blendverk som har sin rot et eller annet sted i en eller annen ufrivillig og ukontrollert lek med symboler.

Dette er sann og realistisk virkelighetsorientering. Dette er sann og levende kristendom. Dette er den riktige måte å lese Bibelen på. Dette er den riktige naturvitenskap om mennesket og dets skapelse, om dets rike og samtidig risikable natur.

Det viktigste

Hva er det viktigste på jord?
Å fatte Herrens sanne ord.
Det viktige er det *riktige*:
Det Mesteren *virkelig* sier!
Med det vi derav fortier –

– for det vi ønsker å tro –
– fordi vi oss nødig fornyer;
og «vil bevare vårt liv»
– motsatt hva *han* påbyr og sier.

I nettet

Agnostikerne har mentale nett.
Meget grovmasket – de tror at rett
og holdbart er kun det,
som de i sine nett kan se.
Men levende fisk de overser,
med mangt som utenfor skylappene skjer.

S.O.H.

Åndsblindhet

Gir man seg hodet helt i vold –
agnostisk – uten selvkontroll,
ukritisk uten tanketoll,
blir man en trell av «hjernens troll».

Som Ibsen sa, og har påvist,
om «Løgnens far» og Antikrist.
Motkrefter vil avkrefte Krist';
og gjøre oss åndsblinde ubevisst

S.O.H.

Det første bud

En sann profet er en som vet –
om Gud som ER. I evighet.
Det første bud som gjelder Gud
– det største bud?

«Du skal ikke ha andre Guder utenom meg»
lød budet Moses fikk, på Herrens vei.
Hvorfor det strenge første bud,
om det ei fantes noen Gud?

Da ville ni bud være nok,
til lovkontroll av folkeflokk.
Da kunne Moses enkelt si:
«De ni bud er av loven,
og loven er fra oven».

Om Herren Gud ikke var til,
ville Moses drive narrespill
ved slik å føre folket vill.

S.O.H.

Faderen, sønnen – og den hellige ånd

Livets Opphav og dets kilde:
Gud – skapte mennesket i sitt bilde.
Og Frelseren – i tidens fylde.

Han som ved Johannes-dåpen,
hørte Faderens røst – så Himmelen åpen.
Mottok Hellig-Åndens lue,
i bildet av en lyssets due.

S.O.H.

Morgenbladet 10.–16. august 2007:

Kapitalisme på piller

Tidsskriftet *Vardøger* har forhåpentlig avfyrt startskuddet på en ny norsk psykiatridebatt.

På 1960- og 1970-tallet ble psykiatrien, både i Norge og internasjonalt gjenstand for massiv kritikk og interne opprør. Dette førte til at mange begynte å tenke på psykiske lidelser på andre måter enn den klassiske medisinske. Institusjonskritikken angrep den medisinske psykiatriens rigide fiksering på diagnoser og dens sterke fokus på psykofarmaka. Den medisinske psykiatrien var biologisk forankret, og psykiske lidelser ble forstått som uttrykk for kjemiske ubalanser i hjernen. Opprørerne var representanter for nye disipliner og tenkemåter, psykologer, sosiologer, antropologer, sosialarbeidere med mer. Man hevdet at psykiske lidelser hadde med sosiale relasjoner og sosiale omgivelser å gjøre, oppvekstforhold i familien, sosiale forhold og påvirkning, ulikhet og klasseforhold. Pasientene måtte derfor befri seg fra institusjonene og «den vitenskapelige psykiatriens» overgrep og tilbakeføres til det samfunnet der de hørte hjemme.

Siden den gang har vi vært vitne til en omfattende nedbygging av institusjonene, den gamle asylpsykiatrien, og det er blitt bygd ut nye desentraliseringsformer i lokalsamfunnene, psykiatriske poliklinikker og så videre. Psykiatrien er blitt pluralistisk i den forstand at ulike faglige tilnæringer nå eksisterer side om side.

Kjappe løsninger

Men bildet er ikke så enkelt. Den medisinske psykiatrien lever i beste velgående, faktisk har utviklingen siden begynnelsen av 1980-tallet gitt den biologiske forståelsesmåten ny vind i seilene. Leger og psykiatere dominerer fortsatt som ledere ved psykiatriske avdelinger. Diagnosefikseringen er ikke blitt mindre uttalt, ei heller medisinerbruken. Med de nye antidepressive preparatene som kom på markedet fra begynnelsen av 1980-tallet, de såkalte lykkepillerne, og de såkalte atypiske antipsykotiske medisinerne, har psykiatrien snarere tatt en biologisk vending. I mye av dagens psykiatriske behandling er slike medisiner den viktigste formen for terapi.

Samtidig har den medisinske psykiatrien inngått en ny allianse med den multinasjonale legemiddelkapitalen, noe som passer godt i en tidsalder der vi leter etter kjappe løsninger (les piller). Ut fra et psykologisk-sosiologisk syn på psykiske lidelser, innebærer imidlertid denne utviklingen at psykiatrien gjør vold på de livsproblemene og den eksistensielle smerten mange mennesker sliter med.

Biologisk vending

I siste nummer av *Vardøger* finner vi en gruppe samfunnsforskere med nettopp et slikt kritisk utgangspunkt. *Vardøger* tar vanligvis for seg internasjonal økonomi og politikk, men fokuserer denne gang på den medi-

sinske og biologiske psykiatrien. Psykiatrien og den biologiske vendingen fra 1970-/80-tallet ses i sammenheng med hvordan verdensøkonomien og internasjonal politikk har utviklet seg, eller rettere sagt, i lys av nyliberalismens fremvekst og konsolidering. Dermed har vi endelig fått et inngående og kvalifisert samfunnsorientert perspektiv på psykiatrien, endog på norsk. Dette har vært mangelvare i lang tid. Kanskje har *Vardøger* gitt oss startskuddet på det som kan bli en ny psykiatrikritikk, et oppgjør med en fortsatt dominerende medisinsk psykiatri?

1980- og 1990-tallet har vært nyliberalismens tidsalder. De multinasjonale selskaper og finansmarkedene har styrket sin stilling og er med sin orientering mot kortsiktig og rask profitt sterke drivkrefter i verdenssamfunnets utvikling. Den britiske geografen David Harvey identifiserer to dominerende maktlogikker i denne sammenheng. Den første er den globale opphopningen av kapital og dynamikken som oppstår når investorene hele tiden må jakte etter nye lønnsomme steder å putte pengene. Den andre finner han i rivaliseringen mellom nasjonalstater og regioner. Ofte, men ikke alltid, samspiller disse logikkene.

Denne epoken har vært preget av en amerikansk dominans, *the Washington Consensus*, med det amerikanske finansdepartementet, Wall Street-børsen, Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken som ledende institusjoner. Disse har bidratt til en global spredning av nyliberal ideologi og praksis. Om vi følger *Vardøgers* tilnæringsmåte er det i et slikt verdensøkonomisk og verdenspolitisk perspektiv vi må forstå den biologiske vendingen i psykiatrien, og årsakene til at den medisinske psykiatrien har maktet å styrke sin posisjon etter psykiatrikritikken.

Et mantra for nyliberalismen var og er Margaret Thatchers kjente utsagn «Det finnes ikke noe samfunn, bare individer og deres familier». Bidragsyterne i *Vardøgers* psykiatrinummer viser på ulike måter hvordan psykiatrien har tilpasset seg nyliberalismen ved å søke etter årsakene til psykiske lidelser i prosesser inne i det enkelte individ. Slik eliminerer man arbeidslivet, konsumsfæren, ja selve livet og de relasjonene individet inngår ifra forståelsen av psykiske lidelser.

Artiklene i *Vardøger* gir en overbevisende og godt dokumentert fremstilling av sammenhengene mellom kapitalismens utvikling og psykiatriens parallelle utvikling. Dette burde være en kilde til selvrefleksjon for mange som arbeider i norsk psykiatri.

Nye perspektiver

Nummeret inneholder også kritikk av hvordan psykologien som vitenskap og profesjon fungerer i dagens moderne samfunn. Enkelte av forfatterne, særlig Ole Jacob Madsen, knytter psykologiens begreper om blant annet selvrealisering til konsumkapitalismens og konsumsam-

funnets bestrebelse på å trekke individene inn i et evig identitetsarbeid der konsumet og konsumobjektene får en nøkkelrolle. Madsens Foucault-inspirerte perspektiv blir imidlertid lett konspiratorisk. Han underkommuniserer både at selvrealisering og frihetsbegreper kan være noe annet enn konstruksjoner som tjener konsumkapitalismen og at psykologien faktisk kan ha en reelt frigjørende rolle for mange.

I andre artikler, som i Arnulf Kolstads «Alternativt syn på psykiske lidelser», finner vi imidlertid ansatser til en psykologisk-sosiologisk forståelse. Han hevder at vi må lete etter følelser, tanker og adferd, som er «forstyrret» eller dysfunksjonelle og at dette ikke kan reduseres til biologiske defekter. Kolstad viser til den amerikanske nobelprisvinneren i medisin, Roger Sperry, som hevder at psykologiske krefter forårsaker nevrologiske, biologiske og fysiologiske prosesser i hjernen og kroppen. Dette er å snu det nevrobiologiske og medisinske paradigmet på hodet.

Noe uteblir

Vardøger-nummeret preges av et noe uklart forhold til psykologien og det som er alternativet til den medisinske psykiatrien. Noen steder utsettes psykologien for hard kritikk, som hos Madsen, andre steder gis nye perspektiver, som hos Kolstad, atter andre steder blir perspektivet ensidig sosiologisk: psykiske lidelser reduseres til utslag av sosial ulikhet, arbeidslivets press, konsumsamfunnets fremmedgjøring. Botemiddelet blir politisk engasjement, fagforeningsarbeid, og så videre.

Det er underlig at ikke en så oppegående redaksjon har tatt med noen bidrag som mer konkret knytter forbindelser mellom enkeltpersoners livssituasjon og kapitalismen og institusjoner og sfærer som arbeidsplassen, familien, vennekretsen, fritiden og media. Hva med en tradisjon som freudo-marxismen? Finnes det ikke nye perspektiver inspirert av Frankfurterskolen, Jürgen Habermas, Wilhelm Reich, Thomas Ziehe og andre?

Likevel har mange av forfatterne, som Robert Rosenheck om «Psyko-farmakologiens vekst i 1990-åra», Tor-Johan Ekeland om «Biologi som ideologi» og Arnulf Kolstad om opptrappingsplanen for psykiatrien, skrevet svært grundige og lesevverdige bidrag til et nytt oppgjør med den medisinske psykiatrien. På mange måter er dette banebrytende i en norsk kontekst.

Øystein Nilsen

Mørket har ingen kilde

Fra ildhavets kilde i solen
får lyset sin stråleflom.
Mørket har ingen kilde,
men er kun mangel på lys.

Gud er skaper av altet
– bevissthetens omhu for liv.
Satan er ingen bevissthet,
men kreftenes avdrift fra Gud.

Satan, bevissthetens mangel,
herjer i tidenes natt,
blender den skinnende fakkell
– har vansker der lys blir tent.

Når lysets tennes mot dagen,
svinner demonenes natt.
Når bevissthetens brodd bryter skallet,
rakner åndsmørkets teppe.

Det dynamiske spill som smuldres
i elementenes ånd og materie,
skriker etter forandring
– nu krymper den siste time – –

Oddmund Gullteig

For fulle seil

Man bruser frem for fulle seil!
Innrømmer aldri egne feil,
men skylder på de andre.

Retthaverisk vil man ha rett!
Selv om det strider mot sunt vett,
og åpenbart er klart urett.

Istedenfor å være steil
og alltid andre klandre,
bør de seg selv forandre.

Svein Otto Hauffen

Det klare øye

Prestisjeglitrende konferanser
dikter lysets og livets lov,
– fredsavtaler og blanke lanser
skal skjerme verden mot ran og rov.

I myriader av paragrafer
med pekefinger mot murens hall
hvor svøpens ofre må sone straffer,
– står lovens krykke for brist og fall.

Mens diplomatens list og skremsel
vil lose verden fra død og liv,
skal ABC-bomber leke gjemsel,
som et ris bak speilet, mot krig og kiv...

Det klare øye ser tiden briste
i glupske avguders vrenge mål –
ser mynten ride det ubevisste
med overfloden til krigens bål.

For det klare øye hvert samspill drukner
i troens skvulp om den onde lyst.
Når i stromkast et fyrtårn slukner,
driver arken mot dødens kyst.

Den rike verden vi har for hånden
i lengsel venter å bli forstått,
bare vilje med lys fra ånden
kan flytte livet til stort fra smått...

Oddmund Gullteig

Etter valget – hva nå?

Det var ikke noe valg – vil noen si – det var i bestefall en meningsytting.

UANSETT. Jeg er av den oppfatning at det viktigste valget i oppstående uføre – er om to år. Altså Stortingsvalget-2009.

BAKGRUNNEN for påstanden er hva som har foregått (i demokratiets navn), men som har resultert i et SYSTEM som er alt annet enn demokrati. Påstanden er så bombastisk, at den må begrunnes – mener sikkert lesere.

HELT ENIG! Og flere bør derfor komme med fakta i en folkeopplysningskampanje. Dessuten at brikker i det politiske spillet legges frem i klartekst for borgerne.

PROFESJONELLE SKRIBENTER – er de sitt ansvar bevisst, og villige i den sammenheng?

Og hva med såkalt ansvarlige politikere – begriper de hva de egentlig har vært med på – ved å narre eller manipulere borgerne trill rundt i årevis?

Thorbjørn Andersen.
Halden

BERTRAM D. BROCHMANN – den store sosial-reformatoren i Norge

Bertram Dybwad Brochmann (1881-1956) var prestesønn og utdannet gartner. Han reiste land og strand rundt og prekte om en ny samfunnslære. En lære som talte Staten og Kirken midt i mot.

For Brochmann var statsmakt, pengemakt og religion menneskehetens nye avguder. Disse molokene som han kaller dem, knebler friheten og folket. Brochmann bygger sin nye samfunnslære på en radikal forståelse av Kristus og evangeliene.

Brochmann innførte i sin samfunnslære begreper som "to slags fantasi" (den ukontrollerte og den kontrollerte) og "to slags virkelighet" (den objektive skapt av Gud og den relative skapt av mennesker). Gjennom 40 år utga han mer enn 40 bøker om sin nye samfunnslære. Det vakte stor oppsikt da han i sitt åpne brev til Adolf Hitler i 1937 gir uttrykk for at Hitlers undergang er viss, hvis han fortsetter å følge det makt- og voldsprinsipp han hadde slått inn på. Brochmann hadde dessuten også hjulpet den jødiske Helene Harand i hennes kamp mot Hitlers jødeforfølgelser, og han hadde holdt offentlig foredrag om dette i Wien. Brochmann var derfor uønsket i Berlin.

Så bryter 2. verdenskrig ut, og noen måneder senere står tyskerne etter et kappløp med engelskmennene som okkuperer Norge, mens Konge og Regjering rømmer til England med gullbeholdningen og lar folket i stikken. Om dette sier Brochmann sin hjertens mening i et radioforedrag i juli 1940 - mer enn en måned etter at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland var opphørt ved den norske hærs kapitulasjon, og okkupasjonsstilstand var inntrådt. Han angriper også Englands kyniske holdning overfor Norge. Hensikten med Brochmanns radioforedrag var for det første å motarbeide Quisling, dernest å fremheve Hitlers riktige økonomi-politikk mot plutokratiet. Dette for å komme på talefot med okkupasjentene som han hadde tett inn på livet, og for med det å skjerme sine tilhengere i Norge. Han var den første politiker som tok Jesu budskap om å "elske sine fiender" og ikke bare gå én mil med dem, men to, alvorlig. For dette ble Brochmann etter krigens slutt tiltalt og dømt ved det "rettsoppgjør" som av den tilbakevendte Regjering ble iscenesatt overfor 99.000 nordmenn. Brochmann tok som de tusenvis av andre sin fengselsstraff som et utslag av den politiske forfølgelse han var utsatt for. Av ukjente årsaker ble han brått sluppet ut av arrest etter knapt 6 måneders soning.

I sin bok "Til mentalundersøkelse" (1947) beskriver han dette årelange marerittet som norske myndigheter utsatte ham for. "Rettsaken mot B.D.B." (1947) viser i sin fulle bredde hvor parodisk det hele var.

Lokaldemokratiet gjev dårleg klimapolitikk

Eva Aalberg Undheim
eva@dagogtid.no

Tor Fredrik Rasmussen har vore sjefsurbanist i Noreg sidan 60-åra, så det er ikkje til å undrast over at han seier at distriktspolitikken er miljøfiendtleg. Men dette utspelt er ikkje anna enn gamal, oppvarma graut frå debatten om distriktspolitik i 70-åra, berre at det no er kopla til klima, seier professor Reidar Almås.

Almås leier Norsk senter for bygdeforskning ved NTNU og står på motsett side av Rasmussen i sentraliseringsdebatten.

– Rasmussen er teknokrat og meiner at ekspertane veit best. Eg meiner at det i lange løpet kjem folket sjølv til å ta vare på miljøet. Sjå berre på oppsvinget klimadebatten har fått no.

Etterlyser pålegg

Også når det gjeld arealbruk, ser lokalpolitikarane at dei er best tente med å vere restriktive, trur Almås.

Han fortel at Norsk senter for bygdeforskning nettopp har evaluert korleis odelslova, jordlova, konsesjonslova og skoglova har vorte handheva etter at kommunane tok over ansvaret for desse. Evalueringa syner at kommunane har like restriktivt praksisering av lova som Landbruksdepartementet hadde før.

– Konklusjonen vår er at reforma har vore vellukka. Ikkje eingong i handheving av jordvernet er kommunane mindre restriktive enn Landbruksdepartementet. Det er derfor ikkje mogeleg å påvise det lokale kameraderiet som Rasmussen viser til. Den einaste samanhengen vi finn, er at blå kommunar har større tendens til å gje fritak frå buplikta enn det andre kommunar har.

– Fungerer det lokale sjølvstyret tilfredsstillande når det gjeld klimapolitikk?

– Nei, det gjer det ikkje. Kollektivtransporten og oljefyringa burde gjerast meir miljøvenleg, men her er det også i ferd med å skje ting. Eg meiner likevel at regjeringa var feig då ho ikkje påla kommunane å skifte ut oljefyrane med biobrensel. Regje-

ringa berre foreslo dette. Det er for lite strengt, seier Almås, som etterlyser eit pålegg om å skrote oljefyrar.

– Vi må få dei bort mykje raskare enn det som skjer i dag.

– I dag kan kommunane samarbeide om kollektivtransport, bilbruk, avfallshandtering og oppvarming, om dei vil. Synest du det burde vore pålagt?

– Eg ser trongen for interkommunalt samarbeid og veit at ein del kommunar har kome langt, men staten burde gå inn med mild tvang for å få fleire til å gjere dette.

– Hadde det ikkje vore betre å samordne dette på nasjonalt plan?

– Eg trur på lokaldemokratiet, men eg trur også på pisk og gulrot. Kanskje meir på gulrot enn på pisk. Men eg trur alle departementa bør gå gjennom regelverket på område som inneber utslepp, og sjå kva som kan gjerast. Når det gjeld å redusere utslepp, har eg tru på at mange bekker små gjev ei stor å. Det er ikkje berre dei store grepa som må takast. Klimafokus på lokalt nivå er nytt, og det gjev folk ei kjensle av at det nyttar å gjere noko.

Ny bølge

– Desentraliseringa i 70-åra vart framstilt som ei grøn bølge. Er desentraliseringa framleis å rekne som miljøvenleg?

– Den grøne bølga stoppa opp i 80-åra, men no ser vi ei ny slik bølge. Folk er like opptekne av klimaspørsmål i distrikta som i byen. Utspillet til Rasmussen tener berre til å gje byfolk betre samvit, utan grunn, seier Almås.

Han argumenterer mot at det politiske målet om spreidd busetjing gjev større utslepp av klimagassar enn det sentralisert busetjing gjer.

– Påstanden føreset at folk som bur i byane, held seg der heile tida, reiser kollektivt til jobb, skule og fritidsaktivitetar og droppar lange utanlandsturar. Vi vet jo at byfolk i dag har hytte eller landstad utanfor byen, dei reiser mykje oftare utanlands enn folk på bygda, dei har høg inntekt, høgt forbruk og dermed høgt CO₂-utslepp. Så føresetnadene for å påstå at distriktspolitik er miljøfiendtleg, held ikkje.

GALSKAPENS HOTELL

På TVNorge-nyhetene forleden fikk vi presentert et hotell for hunder i Hokksund. En av hundene hadde en halslenke med diamanter til 14 000 kr. Hvert hunderom hadde egen flatskjerm. Hotelleieren fortalte at hundene kunne få traumer hvis de ikke hadde samme utstyr som de hadde hjemme.

Galskapens hotell er etter mønster fra USA der dyrene har det bedre enn mennesker.

DOJ

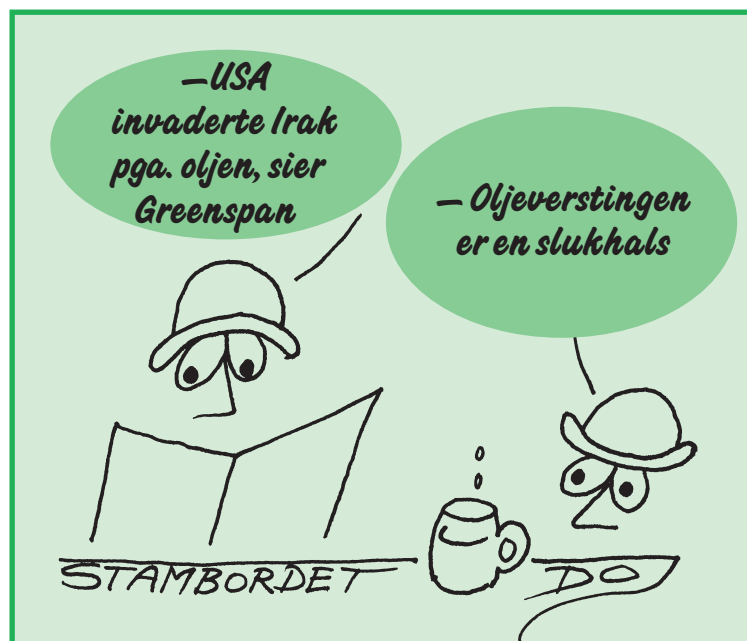
STORMAKTER PÅ VILLE VEIER

Russlands Putin omskriver historien i nye lærebøker og fremhever Josef Stalin som den største leder i landets historie dette til tross for at minst 20 millioner russere ble drept under diktatorens styre.

Bush selger våpen til både Israel og Saudi-Arabia uten betenkeligheter. Det er ikke rare menneskerettighetene i Saudi-Arabia der offentlige henrettelser ved halshugging er vanlig og kvinnenes rolle er uten særlig betydning (fremdeles får de ikke kjøre bil...)

Verden vil bedras.

DOJ

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
l. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta